

5. DIO

Australija danas

Australija danas

U ovom dijelu ćete naučiti nešto o australijskoj kulturi, inovatorima i nacionalnom identitetu. Australija je dinamičan partner u poslovnom svijetu i trgovini te građanin svijeta koji uživa poštovanje. Australija cijeni doprinos novih doseljenika stalnom razvoju i obnovi zemlje.

Zemlja

Australija je jedna od najstarijih svjetskih kopnenih površina. Ona je po veličini šesta država na svijetu i najveća ostrvska država. Ona je također najravnija i najsuvlja od svih nastanjenih kopnenih masa. Najveći dio Australije ima lošu zemlju i malo kiše što je nepovoljno za poljoprivredu. Suha područja u unutrašnjosti su poznata pod nazivom 'outback' (zabačeni predjeli) i to su naročito udaljeni krajevi u kojima vladaju surovi uslovi. U Australiji je voda vrlo dragocjen resurs.

Pošto je Australija tako velika zemlja, u njoj postoje regije sa vrlo različitom klimom. Na sjeveru Australije nalaze se tropska područja, a pustinje u središtu. Na jugu, temperature mogu varirati od vrlo niskih sa hladnim zimama i snijegom u planinama do vrlo visokih sa toplotnim udarima za vrijeme ljeta.

Osim što upravlja u šest država i dvije teritorije, Australijska vlada također upravlja i sljedećim teritorijama:

- Ostrvima Ashmore i Cartier
- Ostrvom Christmas
- Ostrvima Cocos (Keeling)
- Teritorijom Jervis Bay
- Ostrvima Koralnog mora (Coral Sea Islands)
- Ostrvima Heard i McDonald Islands u Australijskoj antarktičkoj teritoriji
- Ostrvom Norfolk.

Mjesta uvrštena na Listu svjetske baštine

Sljedeća mjesta u Australiji su uvrštena na Listu svjetske baštine UNESCO-a (UNESCO World Heritage List):

Kulturna baština

- Australijska mjesta osuđenika
- Kulturni predio Budj Bim
- Kraljevski izložbeni paviljon i vrtovi Carlton u Melburnu
- Zgrada Opere u Sidneju.

Zgrada Opere u Sidneju

Prirodne ljepote

- Nalazišta fosila australijskih sisavaca u Južnoj Australiji i Queenslandu (Riversleigh/Naracoorte)
- K'gari (ranije ostrvo Fraser)
- Kišna šuma Gondwana u Australiji
- Veliki koralni greben
- Šire područje Plavih planina (Blue Mountains)
- Ostrva Heard i McDonald
- Grupa ostrva Lord Howe
- Ostrvo Macquarie
- Obala Ningaloo
- Nacionalni park Purnululu
- Shark Bay u Zapadnoj Australiji
- Vlažni tropski krajevi u Queenslandu.

Miješano

- Nacionalni park Kakadu
- Divljina Tasmanije
- Nacionalni park Uluru-Kata Tjuta
- Predio oko jezera Willandra.

Talasasta formacija u podnožju stijene Uluru u nacionalnom parku Uluru-Kata Tjuta

Povrh zapadnih znamenitosti i prirodnih čuda koja su gore navedena, postoji na hiljade svetih mjesta širom zemlje koja su značajna za Aboridžine i Torres Strait ostrvljane. Ta mjesta su važan dio australijske kulture i važna su za sve Australijance. Sveta mjesta su obično povezana sa pričama o predacima i njihovoj ulozi u stvaranju ogromnog prostranstva, uz utkane kulturne vrijednosti, rodbinske veze i društveni poredak.

Zemlja nepreglednog prostranstva

Aboridžini i Torres Strait ostrvljani imju posebnu vezu sa zemljom. Oni su oduvijek cijenili kontakt sa susjedima i nadaleko putovali da se nađu sa njima. Pjesme Aboridžina i Torres Strait ostrvljana povezuju tradicionalne zakone, historiju i kulturu sa geografijom u koje su uključene različite kulturne i jezičke grupe širom Australije. One se održavaju i izvode već hiljadama godina.

U mnogim dijelovima Australije, ljudi imaju vrlo ograničen pristup uslugama, npr. školama, zdravstvenim ustanovama i prodavnicama koje su za druge Australijance sasvim normalne. Radimo zajedno da ljudima u udaljenim zajednicama pružimo pomoć. Poznati Australijanci su svojim genijalnim pronalascima riješili neke od problema udaljenosti.

Divljina Tasmanije

Radio na pedalu

1929. godine, Alfred Traegar iz Adeleida, je napravio prvi radio na pedale. Korisnici ovog dvosmjernog radija su održavali radio vezu tako što su stopalima pritiskali pedale. Usamljena imanja, udaljene stanice misionara i zajednice Aboridžina i Torres Strait ostrvljana su sve imale koristi od ovog pronalaska. Radio na pedale je omogućio pokretanje dviju velikih australijskih institucija, Kraljevske službe letećih ljekara (Royal Flying Doctor Service) i Radio škole (School of the Air).

Kraljevska služba letećih ljekara (The Royal Flying Doctor Service)

Velečasni John Flynn je živio i radio sa ljudima u udaljenim zajednicama. Njegova ideja se sastojala u tome da dovede ljekara pacijentima u zabačenim krajevima što je prije moguće. Pri tome je dobio pomoć od države, avio kompanije Qantas i od dobrotvornih donacija. Kraljevska služba letećih ljekara je započela sa radom 1928. godine, ali je još uvijek bilo ljudi u udaljenim mjestima koji nisu mogli pozvati ovu službu. Uvođenje radija na pedale je omogućilo većem broju ljudi u zabačenim dijelovima da pozovu ljekara čim im zatreba.

Radio škola (The School of the Air)

Do 1950-tih godina, djeca koja su živjela u zabačenim predjelima morala su pohađati internate ili obavljati školske obaveze putem dopisne škole (slika gore). Adelaide Miethke, potpredsjednica Kraljevske službe letećih ljekara u Južnoj Australiji je shvatila da služba letećih ljekara može također pomoći djeci kod kuće da komuniciraju sa svojim učiteljima. Služba u Alice Springsu je počela prenositi dvosmjernu nastavu 1948. godine. Radio škola je službeno pokrenuta nekoliko godina kasnije. Australijska radio škola je pomogla mnogim drugim zemljama da osnuju slične programe.

Stari radio na pedale je zamijenio radio prijemnik visoke frekvencije, a u novije vrijeme internet. Kraljevska služba letećih ljekara i Radio škola i dalje služe i koriste ljudima u zabačenim dijelovima Australije.

Australijski identitet

Na identitet Australije su utjecali mnogi faktori, uključujući domorodačko nasljeđe i kulture, naše britanske temelje, raznolikost naših ljudi, našu historiju, vrijednosti kojima se rukovodimo u svakodnevnom životu i Australijance kojima se divimo.

6. dio – Naša australijska priča izlaže našu historiju. Tu su naglašeni događaji iz kolonijalne prošlosti Australije i prijašnje, kao i sadašnje okolnosti Aboridžina i Torres Strait ostrvljana. Ta priča također uključuje i porijeklo i prirodu raznolikog, multikulturalnog australijskog društva i izazove, npr. ratove u kojima smo se zajednički borili kao nacija.

U preostalom dijelu ovog poglavlja se govori o nekim životnim stilovima i ljudima kojima se divimo.

Sport i rekreacija

Mnogi Australijanci vole sport i mnogi australijski sportisti su postigli impresivne rezultate na međunarodnom nivou.

U toku naše historije, sport je istovremeno i obilježavao australijski narod i ujedinjavao ga. Počevši od ranog perioda naseljavanja, sport je bio bijeg od teških uslova života. Čak i u vrijeme rata, članovi australijskih odbrambenih snaga su organizovali sportska takmičenja da bi olakšali stres na bojištima.

Sport također služi kao zajednički interes koji daje mogućnost i igračima i gledaocima da se osjećaju uključenima i da su dio nečega što je važno u australijskom društvu. Među najuspješnijim sportistima ima Aboridžina i Torres Strait ostravljana, kao i doseljenika u Australiju.

Mnogi Australijanci učestvuju u timskim sportovima, npr. kriket, košarka, netbal i hokej. U Australiji se najviše igraju i gledaju različite vrste fudbala, npr. soccer, rugby league, rugby union i Australiji jedinstvena igra Australian Rules Football ('Aussie Rules'). Plivanje, tenis, atletika, golf, biciklizam, pješačenje u prirodi, surfovanje i skijanje su popularne rekreativne aktivnosti.

Australija je posebno ponosna na međunarodni uspjeh u kriketu. Australijski i engleski kriket timovi su veliki rivali još od kasnog 19. vijeka.

Melbourne Cup, 'utrka koja zaustavlja naciju', jedna je od najvećih konjskih utrka na svijetu. Prvi Melbourne Cup se održao 1861. godine. Od 1877. godine, prvi utorak u novembru je dan kada se održava Melbourne Cup (Melbourne Cup Day), a taj dan je i državni praznik u Viktoriji.

Sir Donald Bradman (1908–2001)

Sir Donald Bradman je najveći branilac u kriketu svih vremena i australijska sportska legenda. Odrastao u Bowralu, Novom Južnom Velsu, Donald Bradman je odigrao prvu kriket utakmicu za australijski tim 1928. godine.

Bio je nevjerovatno brz. Na svojoj prvoj turneji u Engleskoj 1930. godine, srušio je gotovo sve rekorde u odbrani. Kad mu je bila 21 godina, već je bio australijska legenda. Na Bradmanovoj zadnjoj turneji 1948. godine, njegov tim je bio poznat pod nazivom 'Nepobjedivi' (The Invincibles), jer nisu izgubili ni jedan jedini meč koji su igrali protiv Engleske.

Umjetnost

Australija ima šaroliku umjetničku scenu koja uključuje kulturne tradicije Aboridžina i Torres Strait ostrvljana. Australijski umjetnici u oblasti likovne i izvođačke umjetnosti uključujući film, slikarstvo, pozorište, muziku i ples, izazivaju divljenje i ovdje i u inostranstvu.

Književnost

Australija ima dugu književnu tradiciju. Ta tradicija je započela usmenim pripovijedanjem priča Aboridžina i Torres Strait ostrvljana i nastavila se usmenim pričama osuđenika koji su stigli u kasnom 18. vijeku.

Teme većine ranih pisanih tekstova u Australiji su se odnosile na zaleđe i težak život u takvim teškim uslovima. Pisci poput Henryja Lawsona i Milesa Franklina su pisali poeziju i priče o takvim područjima i australijskom načinu života.

Australijski romanopisac, Patrick White, je dobio Nobelovu nagradu za književnost 1973. godine. Ostali popularni australijski pisci uključuju sljedeće: Peter Carey, Colleen McCullough, Sally Morgan, Tim Winton, Tom Keneally i Bryce Courtenay.

Judith Wright (1915–2000)

Judith Wright je bila izuzetna pesnikinja, konzervator i aktivista za prava domorodačkih naroda. U svojoj poeziji izražavala je ljubav prema Australiji i njenom narodu. Dobila je mnogo nagrada, npr. nagradu za književnost 'Encyclopaedia Britannica' i Kraljičinu zlatnu medalju za poeziju. Ona je bila članica Australijskog komiteta za očuvanje prirodnih bogatstava i Aboridžinskog komiteta za pregovaranje.

Judith Wright će ostati poznata po svom pjesničkom talentu, unaprjeđenju australijske književnosti, te društvenim i ekološkim reformama.

Pozorište i film

Australijske drame, filmovi i filmski reditelji su priznati i popularni i ovdje i u inostranstvu. Australijski glumci kao što su Cate Blanchett, Geoffrey Rush, Nicole Kidman i Hugh Jackman i reditelji poput Petera Weira i Baza Luhrmanna su dobili mnoge međunarodne nagrade za svoj izvanredan rad u filmskoj umjetnosti.

Likovna umjetnost

Najpriznatija australijska umjetnička djela su znamenite domorodačke slike i prizori iz zaleđa iz 19. vijeka koje su slikali Tom Roberts, Frederick McCubbin i Arthur Streeton. Sredinom 20. vijeka, slikari Russell Drysdale i Sidney Nolan su smjelim bojama dočarali težinu života u zabačenim krajevima. U skorašnje vrijeme, Brett Whiteley je postao međunarodno priznat za svoj jedinstven i živ slikarski stil. Slike domorodačkih umjetnika kao što su Albert Namatjira, Emily Kame Kngwarreye, Gloria Petyarre, Rover Thomas i Clifford Possum Tjapaltjarri, se sve više traže i u Australiji i u inostranstvu.

Muzika i ples

Najprepoznatljiviji zvuk koji je svojstven samo Australiji je zvuk diđeridua, drevnog instrumenta aboridžinskog naroda.

Australijanci su prihvatili razne muzičke pravce i u njima postigli veliki uspjeh. Međunarodno su priznati za svoj doprinos klasičnoj, kantri i rok muzici.

Poznati australijski muzičari su, između ostalih, Kylie Minogue, Jimmy Barnes, Paul Kelly, Olivia Newton-John, John Farnham, Nick Cave i aboridžinski umjetnici Archie Roach, Gurrumul i Jessica Mauboy. Australijski bendovi, npr. AC/DC i INXS su stekli obožavaoce širom svijeta.

Ples u Australiji je procvjetao zahvaljujući trudu velikih plesača i koreografa kao što su Sir Robert Helpmann, Meryl Tankard, Stephen Page i Li Cunxin. Bangarra je plesna kompanija koja se sastoji od Aboridžina i Torres Strait ostrvljana koja je dobila mnoge pohvale i kod kuće i u inostrastvu zbog jedinstvenog plesnog stila, zvučnih pejsaža, muzike i dizajna.

Naučna dostignuća i otkrića

Australijanci su ostvarili veliki broj naučnih dostignuća na područjima medicine, tehnologije, poljoprivrede, rudarstva i manufakture.

Veći broj Australijanaca je dobilo Nobelovu nagradu za naučna i medicinska otkrića.

Naučnici koji su ostvarili visoka dostignuća također su primili nagradu Australijanac godine (Australian of the Year Award). 2005. godine nagradu je primila profesorica Fiona Wood, koja je patentirala kožu u obliku tečnog spreja za osobe koje su zadobile opekotine. 2006. godine, nagradu je dobio profesor Ian Frazer koji je razvio vakcinu protiv raka grlića materice. 2007. godine, Tim Flannery, vodeći naučnik za pitanja čovjekove okoline, je primio tu nagradu.

I profesor Wood i profesor Frazer su se doselili u Australiju iz Britanije. Pokojni Dr Jian Zhou, koji je radio na otkriću sa profesorom Frazerom, bio je doseljenik iz Kine koji je također postao australijski državljanin.

Dr Fiona Wood (rođena 1958)

Dr Wood je jedna od najinovativnijih i najviše poštovanih hirurga i istraživača u Australiji. Vrsan plastični i rekonstruktivni hirurg i vodeći svjetski stručnjak za opekotine, ona je pionir u istraživanju i razvoju tehnologije u toj grani medicine.

Nakon rada sa žrtvama bombardovanja na Baliju 2002. godine, Dr Wood je 2003. dodijeljen orden drugog stepena reda Australije (Member of the Order of Australia). Njen doprinos liječenju opekotina je bio priznat kada je proglašena Australijankom godine 2005.

Profesor Fred Hollows (1929–1993)

Profesor Fred Hollows je bio oftalmolog (očni ljekar) koji je pomogao u ponovnom uspostavljanju vida kod više od milion ljudi u Australiji i zemljama u razvoju. Fred Hollows je rođen u Novom Zelandu. 1965. godine se preselio u Australiju i postao načelnik očnog odjela Sydney bolnice.

Čvrsto je vjerovao u jednakost svih ljudi i pomogao je da se osnuje prva aboridžinska medicinska služba kakvih danas ima već mnogo širom Australije.

Do 1980. godine, Fred Hollows je putovao po cijelom svijetu da pomogne osnovati očne zdravstvene programe u zemljama u razvoju. Postao je australijski državljanin u aprilu 1989. godine.

Koristan rad profesora Hollowsa se nastavlja preko Fondacije Fred Hollows.

Australijanci godine (Australians of the Year)

Od 1960. godine, nagrada 'Australijanac godine' obilježava dostignuća i doprinos vodećih Australijanaca. Za ovu nagradu svako može da nominuje bilo kog Australijanca iz bilo koje sfere života.

'Australijanci godine' su građani koji su postigli izvanredne rezultate u svom poslu i koji su pri tome služili naciji. Oni nas inspirišu da i mi damo doprinos stvaranju bolje Australije.

Nagrade koje također postoje su 'Mladi Australijanac godine' (Young Australian of the Year), 'Stariji Australijanac godine' (Senior Australian of the Year) i 'Australijski lokalni heroj' (Australia's Local Hero).

Spisak skorijih i prijašnjih dobitnika nagrada ćete naći na www.australianoftheyear.org.au.

Dr James Muecke AM

Očni hirurg i pionir u sprječavanju sljepila
2020. godine je proglašen Australijancem godine

Dr Muecke je jedan od osnivača organizacije Sight For All, dobrotvorne organizacije čiji je cilj da eliminiše sljepilo kroz istraživanja, obrazovanje, infrastrukturu i obučavanje kolega u partnerskim zemljama.

Dr Muecke vjeruje u ljudska prava i radi na stvaranju svijeta u kome će svako imati vid.

Profesorka Michelle Simmons (rođena 1967.)

Profesorka kvantne fizike
2018. proglašena Australijankom godine

Profesorka Simmons je pionir u oblasti atomske elektronike i kvantnog računanja. Njen glavni cilj u "svemirskoj trci kompjuterske ere", kako ona to naziva, je da sagradi kvantni kompjuter koji će moći u roku od nekoliko minuta da riješi probleme za čije rješavanje bi inače trebalo na hiljade godina. Takvo otkriće ima potencijal da revolucionarno promijeni proizvodnju lijekova, prognoziranje vremena, automobile bez vozača, veštačku inteligenciju i još mnogo toga.

2018. godine, profesorka Simmons je proglašena Australijankom godine za njen rad i predanost kvantnoj informatičkoj nauci. 2019. godine, njoj je dodijeljen orden trećeg stepena reda Australije (Officer of the Order of Australia) kao priznanje za njen "izuzetan rad u oblasti naučne edukacije, za njenu vodeću ulogu u oblasti kvantne i atomske elektronike, kao i za davanje primjera drugima".

Australijska nacionalna valuta

Na našoj nacionalnoj valuti nalaze se osobe i simboli koji su važni za Australiju.

Osobe koje su odabrane da budu na našim novčanicama su osobe koje su pokazale inicijativu i veliki talenat na područjima društvene reforme, nauke, politike, vojnih dostignuća i umjetnosti.

Kraljica Elizabeta II (1926–2022)

Kraljica Elizabeta II bila je šef australijske države. Bila je kraljica Australije i Ujedinjenog Kraljevstva. Bila je snažno, stabilno prisustvo tokom svoje duge i popularne vladavine.

Parlament i mozaik u predvorju

Šematski plan Parlamenta se zasniva na razvojnom planu pejsaža koji je dobiven od odjela za izgradnju Parlamenta. Mozaik u predvorju se zasniva na slici Michaela Nelsona Jagamara na kojoj je on tačkicama naslikao centralnu pustinju čiji je naslov 'San posuma i volabija'.

Dame Mary Gilmore (1865–1962)

Dame Mary Gilmore je bila autorica, novinarka, pjesnikinja i borac za društvenu reformu. Ona je poznata po svojim tekstovima i govorima u ime žena, siromašnih ljudi, Aboridžina i Torres Strait ostrvljana.

A.B. 'Banjo' Paterson (1864–1941)

Andrew Barton Paterson je bio pjesnik, pjesmopisac i novinar. Pisao je pod imenom 'Banjo' Paterson i poznat je po tome što je napisao tekst pjesme 'Waltzing Matilda', najpoznatije narodne pjesme u Australiji.

Velečasni John Flynn (1880–1951)

Velečasni John Flynn je osnovao prvu medicinsku službu u vazduhu, Kraljevsku službu letećih ljekara (Royal Flying Doctor Service). On je poznat po spašavanju mnogih života zahvaljujući svom naporu da zdravstvene usluge u udaljenim područjima budu dostupne ljudima.

Mary Reibey (1777 – 1855)

Mary Reibey je bila poslovna žena - pionirka u koloniji Novi Južni Vels. Nakon što je u Australiju došla kao tinejdžerka osuđenik, postala je ugledni vođa u zajednici.

Edith Cowan (1861–1932)

Edith Cowan je bila socijalna radnica, političarka i feministkinja. Ona je bila prva žena koja je izabrana u Australijski Parlament.

David Unaipon (1872–1967)

David Unaipon je bio pisac, javni govornik i pronalazač. Poznat je po svom doprinosu nauci i književnosti, te po poboljšanju uslova života za Aboridžine i Torres Strait ostrvljane.

Sir John Monash (1865–1931)

Sir John Monash je bio inženjer, upravnik i jedan od najvećih vojnih zapovjednika u Australiji. On je poznat po svom vođstvu, inteligenciji i rječitosti.

Dame Nellie Melba (1861 – 1931)

Dame Nellie Melba je bila svjetski poznata sopranistica. Poznata u svijetu pod nadimkom 'Kraljica pjesme' (Queen of Song), ona je bila prvi australijski pjevač sa međunarodnim ugledom.

Državni praznici i proslave

Državni praznici u Australiji obilježavaju proslave i prekretnice u našoj historiji nakon evropskog naseljavnja.

Fiksni datumi

- **Nova godina, 1. januar** slavimo početak nove godine.
- **Dan Australije (Australia Day), 26. januar** je dan kada se prisjećamo šta to znači biti Australijanac, slavimo savremenu Australiju i priznajemo našu zajedničku historiju. To je dan kada obilježavamo uplovljavanja Prve flote u Sidnejski zaliv 1788. godine.
- **Dan Anzaka (Anzac Day), 25. april** obilježava pristajanje Australijskog i novozelandskog vojnog korpusa (Australian and New Zealand Army Corps - ANZAC) na Galipolju tokom Prvog svjetskog rata. To je također svečani dan kada se prisjećamo žrtava svih Australijanaca koji su služili i poginuli u ratovima, sukobima i mirovnim operacijama. Također odajemo počast hrabrosti i odanosti svih vojnika, kako muškaraca, tako i žena i osvrćemo se na mnoga različita značenja rata.
- **Božić, 25. decembar** je dan na koji se daju pokloni, a koji se zasniva na hrišćanskom slavlju povodom rođenja Isusa Hrista.
- **Drugi dan Božića, 26. decembar** je dio božićnog slavlja.

Datumi koji se mijenjaju

- **Praznik rada ili osmočasovnog radnog vremena** obilježava pobjedu australijskih radnika da dobiju osmočasovno radno vrijeme , u čemu su bili prvi u svijetu.
- **Uskrs** je komemoracija hrišćanske priče o smrti i uskrsnuću Isusa Hrista.
- **Kraljev rođendan** slavi rođenje šefa australske države, kralja Čarlsa III. Taj dan se slavi drugog ponedjeljka u mjesecu junu u svakoj državi i teritoriji osim u Zapadnoj Australiji i Queenslandu.

Drugi državni praznici

U različitim saveznim državama, teritorijama i gradovima se obilježavaju i drugi državni praznici. Na primjer, na Teritoriji glavnog grada Australije se slavi Dan Kanbere (Canberra Day), u Južnoj Australiji Dan volontera (Volunteers Day), a u Zapadnoj Australiji Dan osnivanja (Foundation Day).

Drugi važni datumi (koji nisu državni praznici)

- **Sedmica harmonije (Harmony Week)** se održava u sedmici koja uključuje 21. mart, a tada se slavi naša kulturna raznolikost.
- **Dan australijskog državljanstva (Australian Citizenship Day), 17. septembar** je dan na koji slavimo našu zajedničku vezu koju predstavlja australijsko državljanstvo i osvrćemo se na ulogu koju svi igramo u oblikovanju budućnosti naše zemlje.
- **Dan nacionalnog pomirenja (National Reconciliation Week), od 27. maja do 3. juna** je sedmica u kojoj stremimo ka pravednijem društvu sa više jednakosti isticanjem jedinstva i međusobnog poštovanja.

Australijski narod

Australija je jedna od onih zemalja koje imaju veoma raznoliko društvo. Aboridžini i Torres Strait ostrvljani čine oko tri odsto australijske populacije. Čak četvrtina australijskog stanovništva je rođena u nekoj drugoj zemlji, a doseljenici su došli iz preko 200 zemalja svijeta. Raznolikost populacije daje bogatstvo Australiji u pogledu raznovrsnosti jezika, vjerovanja, tradicija i kultura.

Kao članica Komonvelt nacija, Australija još uvijek ima čvrste veze sa Ujedinjenim Kraljevstvom.

Ljudi u Australiji su ponosni na njihovo australijsko državljanstvo koje je važan ujedinjujući faktor u našem raznolikom društvu. Dan australijskog državljanstva se svake godine slavi 17. septembra. Na taj dan se osvrćemo na ulogu koju svi igramo u oblikovanju naše nacije i budućnosti naše zemlje.

Australijska ekonomija

Australija ima stabilnu i konkurentnu ekonomiju i ona cijeni svoje stručne radnike pune elana. Australija je jedna od onih zemalja koje imaju jedan od najviših životnih standarda na svijetu.

Dick Smith (rođen 1944.)

Dick Smith jedan je od vodećih australijskih biznismena, pustolov i filantropist. On je svoje bogatstvo stekao u svom preduzeću koje se bavi elektronskim uređajima i svoje bogatstvo je usmjerio na napredak Australije. Osnovao je kompaniju za proizvodnju hrane koja je u potpunosti australijska i uložio je milione dolara da kompanije ostanu u australijskom vlasništvu.

Proglašen je 'Australijancem godine' 1986. i dobio je nagradu za tehničko unapređenje i zaštitu okoline. On je bio prvi čovjek koji je preletio Australiju i Tasmanijsko more u letećem balonu. Poznat je po svom avanturističkom duhu, poslovnom uspjehu i patriotizmu.

Tržište

Australijske stabilne i moderne finansijske institucije, poreski sistem i trgovinske regulative ulijevaju povjerenje onima koji se bave poslovnim aktivnostima. Uslužna industrija, koja uključuje turizam, obrazovanje i finansijske usluge, čini veliki dio australijskog nacionalnog bruto društvenog proizvoda.

Australijska ekonomska stabilnost čini je atraktivnom destinacijom za ulaganja. Australijska berza je druga po veličini u azijsko-pacifičkom regionu.

Trgovina

Najveći australijski trgovinski partneri su Kina, Japan, Sjedinjene Države, Južna Koreja, Singapur, Indija, Novi Zeland i Ujedinjeno Kraljevstvo. Australija najviše izvozi ugalj, rudu željeza, prirodni plin i obrazovanje, kao i turističke usluge. Ekonomija je otvorena i trgovina je uvijek bila vitalni dio ekonomskog prosperiteta Australije.

Rudarstvo

Australija je bogata prirodnim resursima, kao što su ugalj, bakar, tečni prirodni gas i mineralne soli. Za tim resursima postoji velika potražnja širom svijeta.

Australija kao 'građanin svijeta'

Australija je ponosna na svoju ulogu primjernog međunarodnog građanina. To pokazujemo pomažući ljudima širom svijeta koji nisu u tako dobrom položaju kao mi.

Australijska međunarodna pomoć i humanitarni napori

Međunarodni program pomoći australijske vlade daje podršku zemljama u razvoju da smanje siromaštvo i postignu održiv tempo razvoja. Mi pružamo ovu podršku u našem regionu i širom svijeta pomažući ljudima i vladama.

Australijanci pokazuju ogromnu velikodušnost kad se dogode velike nesreće u našoj ili drugim zemljama. Mi također dajemo redovne donacije zemljama u kojima ljudi neprestano pate, kako lične donacije, tako i donacije iz programa pomoći Australije.

2018. godine su Dr Richard Harris i Dr Craig Challen primili odlikovanje za hrabrost koje je drugo po značaju u Australiji, a to je Zvijezda za hrabrost (Star of Courage) uz Medalju reda Australije (Medal of Order of Australia - OAM) za njihove napore prilikom spasavanja 12 tinejdžera i njihovog fudbalskog trenera iz poplavljenog pećinskog sistema u Tajlandu.

Aktivno učešće na međunarodnim forumima

Australija je aktivna članica Ujedinjenih nacija (UN) od osnivanja ove organizacije 1945. godine. Na osnovu UN konvencije o izbjeglicama iz 1951. godine, Australija pruža zaštitu osobama koje su definisane kao izbjeglice po ovoj konvenciji. Australija također doprinosi naporima UN-a u održavanju mira, te humanitarnim i hitnim intervencijama u slučaju vanrednih stanja u zemljama u razvoju i vrlo je aktivna i u Organizaciji Ujedinjenih nacija za obrazovanje, nauku i kulturu - UNESCO.

1971. godine je Australija postala punopravna članica Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD). Svrha OECD-a je da popravi ekonomski i društveni položaj ljudi širom svijeta i istovremeno proširuje svjetsku trgovinsku razmjenu.

Australija čvrsto podržava intenzivniju saradnju u azijsko-pacifičkom regionu. Australija je aktivna članica Organizacije za ekonomsku saradnju u azijsko-pacifičkom regionu (Asia-Pacific Economic Cooperation - APEC), Samita za Istočnu Aziju (East Asia Summit - EAS) i Foruma pacifičkih ostrva (Pacific Islands Forum - PIF). Australija je partner za dijalog Udruženja jugoistočnih azijskih zemalja (Southeast Asian Nations) i učestvuje na Regionalnom forumu udruženja.

Dr Catherine Hamlin AC (1924-2020)

Dr Catherine Hamlin je bila ginekolog, poznata po tome što je spasavala žene u Etiopiji od života ispunjenog patnjom. Od 1959. godine, Dr Hamlin je radila u Addis Ababi u Etiopiji i pomagala ženama koje su zadobile povredu na porođaju pod nazivom 'obstetrična fistula'. Žene koje zadobiju tu povredu ne mogu da kontrolišu fiziološke funkcije i zbog toga se ponižavaju i progone iz svojih zajednica.

Dr Hamlin i njen muž su osnovali bolnicu u Addis Ababi za liječenje fistule. Zahvaljujući njihovim naporima hiljade žena mogu da se vrate kući i vode ispunjen i zdrav život.

1995. godine, Dr Hamlin je dobila priznanje pod nazivom Companion of the Order of Australia, najveću australijsku nagradu.

Dobitnici Nobelove nagrade

Australija je poznata po naučnom i medicinskom istraživanju. Sljedeći Australijanci su dobili Nobelovu nagradu u tim oblastima.

- Profesor William Bragg (1862–1942) i Lawrence Bragg (1890–1971), fizičari
  William Bragg (otac) i Lawrence Bragg (sin) su podijelili Nobelovu nagradu iz fizike 1915. godine, 'za svoj rad na analizi kristalne strukture uz pomoć rendgenskih zraka'.
- Sir Howard Walter Florey (1898–1968), patolog
  Rođen u Adelaidu, Južna Australija, Howard Florey je primio Nobelovu nagradu za fiziologiju ili medicinu 1945. godine (zajednička nagrada) 'za pronalazak pencilina kao sredstva za liječenje brojnih zaraznih bolesti'.
- Sir Frank Macfarlane Burnet (1899–1985), medicinski naučnik i biolog
  Rođen u Viktoriji, Frank Burnet je dobio Nobelovu nagradu za fiziologiju ili medicinu 1960. godine (zajednička nagrada) 'za pronalazak stečene imunološke tolerancije'.
- Sir John Carew Eccles (1903–97), fiziolog
  John Eccles je rođen u Melburnu i primio je Nobelovu nagradu za fiziologiju ili medicinu 1963. godine (zajednička nagrada) 'za pronalaske vezane za jonske mehanizme za podsticaj i inhibiciju perifernih i centralnih dijelova membrane nervnih ćelija'.
- Sir Bernard Katz (1911–2003), ljekar i biofizičar
  Rođen u Njemačkoj, Bernard Katz je postao australijski državljanin 1941. Nobelovu nagradu je dobio za fiziologiju ili medicinu 1970. godine za 'otkrića o humoralnim transmiterima u nervnim završecima i mehanizmu za njihovo čuvanje, ispuštanje i deaktiviranje'.
- Profesor John Warcup Cornforth (1917–2007), hemičar
  John Cornforth je rođen u Sidneju, a Nobelovu nagradu za hemiju je primio 1975. godine (zajednička nagrada) 'za rad na stereohemiji reakcija u kojima su katalizatori enzimi'.
- Profesor Peter Doherty (rođen 1940.), imunolog
  Peter Doherty je rođen u Queenslandu i Nobelovu nagradu za fiziologiju ili medicinu je dobio 1996. godine (zajednička nagrada) 'za otkriće u oblasti specifičnosti imunološke odbrane posredstvom ćelija'.
- Profesor Barry Marshall (rođen 1951.), gastroenterolog i Doktor Robin Warren (rođen 1937.), patolog
  Barry Marshall i Robin Warren su zajednički dobili Nobelovu nagradu za fiziologiju ili medicinu 2005. za pronalazak 'bakterije Helicobacter pylori i njene uloge kod gastritisa i čira na želucu'.
- Profesor Elizabeth Helen Blackburn (rođena 1948.), biolog
  Elizabeth Blackburn je rođena u Hobartu i primila je Nobelovu nagradu za fiziologiju ili medicinu 2009. godine (zajednička nagrada) 'za otkriće kako telomeri i enzim telomeraze štite hromozome'.
- Profesor Brian P. Schmidt (rođen 1967.), astronom
  Brian P. Schmidt je dobio Nobelovu nagradu za fiziku 2011. godine (zajednička nagrada) 'za otkriće ubrzanog širenja svemira koje je otkrio posmatranjem udaljenih supernovi'.

Sljedeći Australijanac je dobio Nobelovu nagradu za književnost:

- Patrick White (1912–90), romanopisac i dramski pisac Rođen u Londonu od australijskih roditelja, Patrick White je dobio Nobelovu nagradu za književnost 1973. godine 'za epsku i psihološku narativnu umjetnost koja je uvela jedan novi kontinent u književnost'.

6. DIO

Naša australijska priča

Naša australijska priča

Na priču Australije je utjecalo mnogo ljudi i događaja.

Aboridžini i Torres Strait ostrvljani

Prvi stanovnici Australije su bili Aboridžini i Torres Strait ostrvljani koji imaju najstarije neprekidne kulture i tradicije na svijetu.

Arheološka nalazišta nam pružaju dokaze da su Aboridžini u Australiju stigli prije između 65.000 i 40.000 godina; međutim, aboridžinski narodi vjeruju da se nalaze u centru priča o stvaranju ove zemlje, a njihove priče o stvaranju počinju s početkom vremena.

Aboridžini i Torres Strait ostrvljani imaju prastara vjerovanja i tradicije koje im još i danas služe kao vodilja u životu. Imaju neraskidivu vezu sa zemljom što je izraženo u njihovim pričama, umjetnosti i plesu.

Jezici

Prije britanskog naseljavanja, Aboridžini i Torres Strait ostrvljani su koristili preko 700 jezika i dijalekata. Od tih jezika je danas u upotrebi više od 100 jezika, iako se samo manje od dvadeset prenosi na djecu. Oralne historije domorodačkih kultura od velike su važnosti zato što pričaju o ljudima i zemlji.

Razdoblje sanjarenja

'The Dreaming' (Razdoblje sanjarenja) je zapadnjački termin koji se često koristi da opiše sistem znanja, vjerovanja i rituala koji služe kao vodilja u životu domorodaca.

Roditelji i stariji djeci pričaju priče o Razdoblju sanjarenja. Ove priče uče djecu o tome kako je njihova zemlja oblikovana i naseljavana. Priče također daju djeci dragocjene praktične životne lekcije, na primjer, o tome gdje naći hranu u prirodi.

Priče o Razdoblju sanjarenja se pričaju uz muziku, pjesme i ples. Kada Aboridžini i Torres Strait ostrvljani pjevaju i plešu, oni osjećaju vrlo čvrstu vezu sa svojim precima.

Prvobitni oblici aboridžinske umjetnosti su bile gravure ili slike na stijenama i slikarski prikazi na zemlji. U Centralnoj Australiji se uglavnom slikalo tačkicama, kružićima i specifičnim kulturnim simbolima kojima su se predstavljale zemlja ili priče iz Razdoblja sanjarenja, dok su se na sjeveru Australije slikali ljudi, životinje, simboli i duhovi.

Razdoblje sanjarenja je i danas važno za domorodačke narode.

Aboridžinska umjetnost Kakadu

Dolazak prvih Evropljana u Australiju

Rani evropski istraživači

U 17. vijeku, evropski istraživači su otkrili zemlju koju su nazvali 'Terra Australis Incognita', što znači 'nepoznata zemlja na jugu'. 1606. godine Holanđanin Willem Janszoon je načinio mapu zapadne strane poluostrva Cape York na sjevernom vrhu Australije. Skoro u isto vrijeme, španski brod sa kapetanom Luisom Vaezom de Torresom je plovio kroz moreuz na sjeveru Australije.

Kasnije u 17. vijeku, holandski moreplovci su istraživali obalu Zapadne Australije i nazvali su je 'Novom Holandijom'.

1642. godine, Abel Tasman je otkrio obalu nove zemlje koju je nazvao 'Van Diemen's Land' (Van Diemenova zemlja, sadašnja Tasmanija). On je također načinio mapu koja je obuhvaćala hiljade milja australijske obale. Njegova nepotpuna karta Nove Holandije pokazuje da je vjerovao da je ova zemlja spojena sa Papuom Novom Gvinejom na sjeveru.

William Dampier je bio prvi Englez koji je kročio na australijsko tlo. 1684. godine, on se iskrcao na sjevernozapadnoj obali. Pošto je zemlja bila suva i prašnjava, smatrao je da nije pogodna za trgovinu ili naseljavanje.

Abel Tasmanova karta 'Nove Holandije' iz 1644. godine

Kapetan James Cook

Evropljani nisu istraživali istočnu obalu Australije sve do dolaska Engleza Jamesa Cooka 1770. Britanska vlada je poslala Cooka na istraživačko putovanje u južnom Pacifiku. On je načinio mapu istočne obale i svojim brodom koji se zvao Endeavour uplovio u Botany Bay, u južnom dijelu današnjeg Sidneja. James Cook je nazvao ovu zemlju 'New South Wales' (Novi Južni Vels) i proglasio ovo kopno vlasništvom Kralja George III.

Transport robijaša

Australija je jedinstvena po tome što su njeni prvi evropski doseljenici bili većinom osuđenici. Nakon što su Sjedinjene Države proglasile nezavisnost, Velika Britanija više nije mogla tamo slati svoje osuđenike i u britanskim zatvorima je bila velika gužva. 1786. godine, Velika Britanija je odlučila da deportuje neke osuđenike u novu koloniju Novi Južni Vels.

Prva kolonija

Prvi guverner Novog Južnog Velsa bio je kapetan Arthur Phillip. On je bezbjedno doveo 11 brodova iz Britanije na drugi kraj svijeta i Prva flota je uplovila u Sidnejski zaliv 26. januara 1788. Na ovaj dan svake godine obilježavamo Dan Australije.

Prve godine naseljavanja

Prve godine naseljavanja su bile vrlo težak period. Guverner Phillip se pobrinuo da ljudi ne umiru od gladi tako što su svi dobijali ista sljedovanja, uključujući njega samoga i njegove oficire. Njegov zdrav razum i odlučnost pomogli su da kolonija preživi te teške rane godine.

Osuđenici su morali predano da rade u novoj koloniji. Osuđenici koji su odslužili svoje kazne postali su slobodni muškarci i žene, te su se priključili zajednici da rade i osnuju porodicu.

Prva flota je krenula iz Britanije i uplovila u Sidnejski zaliv 1788. godine

Nove mogućnosti

Prvu evropsku populaciju u Australiji su sačinjavali Englezi, Škoti, Velšani i Irci. Škoti, Velšani i Irci su u prošlosti često bili u ratnom sukobu sa Englezima, međutim u Australiji, ove četiri grupe živjele su i radile zajedno.

Robijaši i bivši robijaši su pronašli nove mogućnosti u ovoj koloniji. Neki bivši robijaši su osnovali svoje trgovačke firme. Ostali su se dobro snašli kao farmeri, trgovci, vlasnici prodavnica i krčmi.

Caroline Chisholm (1808–77)

Caroline Chisholm je igrala vodeću ulogu kao osoba koja se zalagala za društvene reforme i koja je poboljšala položaj neudatih žena u ranim danima kolonije. Ona je u Australiju došla sa mužem, vojnim oficirom, i petoro djece 1838. godine. Pomagala je ženama doseljenicama koje su živjele na ulicama Sidneja. U toku nekoliko godina osnovala je 16 hostela za žene doseljenice širom kolonije.

Caroline je uložila puno truda da poboljša život na brodovima za ljude koji su putovali u kolonije. Osnovala je i kreditni plan za ljude koji su živjeli u neimaštini da se prekine ciklus zavisnosti od siromaštva.

Danas mnoge škole u Australiji nose ime Caroline Chisholm. Bila je poznata kao 'prijateljica doseljenika' koja se beskrajno trudila da pomogne ljudima da započnu novi život.

Guverner Macquarie

Poput guvernera Phillipa, guverner Lachlan Macquarie ima važno mjesto u našoj ranoj historiji. On je upravljao kolonijom Novi Južni Vels između 1810. i 1821. godine i od nje stvorio naselje slobodnih ljudi, a ne koloniju osuđenika. Unaprijedio je rad na farmama, izgradio nove puteve i javne objekte i podsticao je istraživanje Australije.

Guverner Macquarie je također ulagao novac u obrazovanje i poštovao prava bivših osuđenika. Nekim bivšim osuđenicima je dao posao sudija ili državnih službenika.

Guverner Macquarie je priznat u našoj historiji kao čovjek koji je donio pozitivne promjene u koloniji. Univerzitet Macquarie u Novom Južnom Velsu je dobio ime po njemu.

Naše robijaško nasljeđe

Postojalo je mišljenje da položaj guvernera daje previše moći jednom čovjeku, pa je stoga 1823. godine formirano Zakonodavno vijeće Novog Južnog Velsa, čiji je zadatak bio da savjetuje guvernera i reformiše koloniju.

Velika Britanija je prestala slati robijaše u Novi Južni Vels 1840., u Tasmaniju 1852., a u Zapadnu Australiju 1868. godine. Sve ukupno, više od 160.000 robijaša je bilo deportovano u Australiju. Podjela između robijaša i doseljenika je postepeno počela nestajati. Od 1850-tih godina, naseljenici su upravljali kolonijama i željeli su izgraditi ugledna društva. Mnogi Australijanci su ponosni na svoje robijaško porijeklo.

Aboridžini i Torres Strait ostrvljani nakon evropskog naseljavanja

1788. godine, na početku evropskog naseljavanja, procjenjuje se da je u Australiji bilo između 750.000 i 1,4 miliona Aboridžina i Torres Strait ostrvljana. Njihov broj je uključivao oko 250 različitih naroda i preko 700 jezičkih grupa.

Prilikom naseljavanja Australije, britanska vlada nije sklopila nikakav sporazum sa aboridžinskim narodom. Britanske vlasti su vjerovale da imaju zakonsko pravo da okupiraju tu zemlju.

Aboridžini i Torres Strait ostrvljani su imali svoju privredu i drevnu i neraskidivu vezu sa zemljom. Na mjestu na kome su do tada živjeli prema svojim zakonima, odjednom su bili prisiljeni prihvatiti zakone došljaka. Došljake niko nije pozvao i uglavnom nisu bili dobrodošli.

Životi Aboridžina i Torres Strait ostrvljana su bili iz korijena promijenjeni dolaskom britanskih kolonista. Izgubljeni su životi, zemlja oduzeta, a kolonisti su namjetali novi društveni, ekonomski i vjerski poredak. Donijete su i nove životinje, biljke i bolesti.

Prvi guverneri su dobili naredbu da ne povređuju i ne nanose štetu aboridžinskom narodu, ali britanski doseljenici su se naselili na aboridžinskoj zemlji pri čemu su mnogi Aboridžini bili pobijeni. Naseljenici obično nisu bili kažnjavani za takav kriminal.

Neki Aboridžini i evropski naseljenici su mogli živjeti zajedno u miru. Neki su zaposlili Aboridžine na ovčarskim i stočnim farmama. Guverner Macquarie je ponudio Aboridžinima njihovu vlastitu zemlju da se na njoj bave poljoprivredom i da osnuju školu za aboridžinsku djecu. Međutim, vrlo mali broj Aboridžina je želio živjeti poput doseljenika, jer nisu htjeli da izgube svoje kulturne tradicije.

Mnogi Aboridžini su poginuli u bitkama koje su se vodile oko zemlje. Iako nam tačan broj poginulih nije poznat, procjenjuje se da je pobijeno na stotine hiljada Aboridžina. Još više Aboridžina je umrlo od bolesti koje su Evropljani donijeli sa sobom. Gubitak aboridžinskih života je bio katastrofalan.

Historijske prekretnice

Istraživanja u unutrašnjosti Australije

U Novom Južnom Velsu, rani naseljenici su se suočili sa vrlo teškim uslovima života. Aboridžini i Torres Strait ostrvljani su naučili da se nose sa ovakvim uslovima života i žive u tako suvim uslovima, iako je i njima bilo teško tokom suše.

Plave planine (Blue Mountains) (na oko 50 kilometara zapadno od Sidneja) su predstavljale veliki izazov ranim istraživačima unutrašnjosti koji su kretali iz Sidneja. 1813. godine, trojica ljudi, Gregory Blaxland, William Charles Wentworth i William Lawson su konačno uspjeli prijeći taj planinski lanac. Put i željeznička pruga kroz Plave planine i danas slijede njihovu rutu.

Iza planina, istraživači su otkrili otvorenu ravnicu pogodnu za uzgoj ovaca i stoke. Međutim, malo dublje u unutrašnjosti, naišli su na suhe pustinjske predjele.

Evropski istraživači su imali poteškoća da nađu vodu i da nose dovoljno hrane ze preživljavanje. Istraživač njemačkog porijekla Ludwig Leichhardt je nestao 1848. pokušavajući preći kontinent od istoka do zapada.

1860. godine, Robert O'Hara Burke i William John Wills su krenuli iz Melbourna da pređu Australiju od juga do sjevera. Predvodili su veliku ekspediciju, ali su se na putovanju suočili sa velikim poteškoćama. Bourke i Wills nisu bili iskusni za takvo putovanje. Dobili su stručnu pomoć od aboridžinskog naroda Yandruwandha, ali oba istraživača su umrla na povratku ekspedicije. Iako nisu uspjeli završiti svoju ekspediciju, njihova priča je zabilježena u umjetnosti i književnosti. Ona predstavlja tragičan primjer prirodne surovosti naše zemlje.

Naseljenici i pioniri

Čak i kad su naseljenici imali komad plodne zemlje, život je bio težak. Nakon poplava i suša, doseljenici su gubili izvor prihoda i farmeri su obično morali započinjati sve ispočetka. Međutim, ljudi su se oporavljali i nastavljali dalje boriti. Naziv 'Aussie battler' simboliše australijski borilački duh i otpornost. Pionirima se odaje priznanje za njihovu hrabrost koju su iskazali tokom teških vremena. Žene su često morale voditi firmu ili farmu kada su im muževi bili odsutni ili kad bi umrli.

U toku ovih prvih okrutnih godina rodio se australijski 'drugarski duh' (mateship). On je bio jako izražen među muškarcima koji su putovali kroz zabačene krajeve, šišajući ovce i tjerajući stoku. Naseljenici su također pomagali jedni drugima u teškim vremenima. Ova tradicija je još uvijek dio australijskog života.

Zlatna groznica

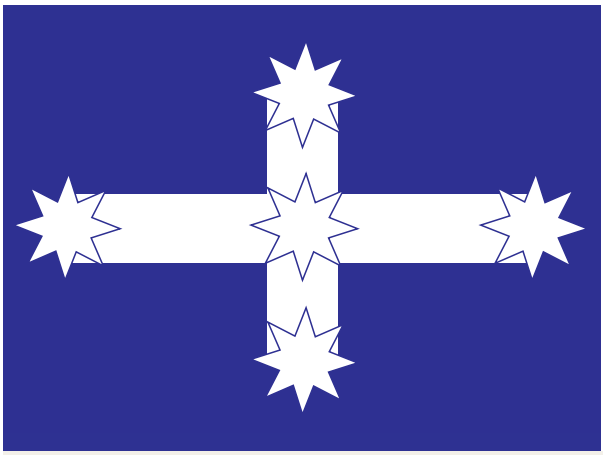
Otkriće zlata u Novom Južnom Velsu početkom 1851. godine je opisano kao 'otkriće koje je promijenilo naciju'. Ubrzo nakon toga, zlato je također pronađeno u Viktoriji, novoj nezavisnoj koloniji.

Do kraja 1852. godine, oko 90.000 ljudi iz cijele Australije i drugih dijelova svijeta je došlo u Viktoriju u potrazi za zlatom.

Protest Eureka je zabilježen kao veliki demokratski trenutak u australijskoj historiji. Vladine trupe su sa kopačima zlata postupale vrlo grubo kada su ubirale pristojbu za dozvolu za kopanje. Dana 11. novembra 1854. godine, oko 10.000 ljudi skupilo se na Bakery Hill-u u Ballaratu da usvoje povelju o osnovnim demokratskim pravima, uključujući i ukidanje skupih dozvola za kopanje zlata i pravo na glasanje za predstavnike u Viktorijskom Parlamentu.

Nakon toga su na tom području podigli utvrdu (barikade) poznate pod nazivom 'Eureka Stockade'. Kopači su se tu zakleli na zastavu pobunjenika (na kojoj se nalazi sazviježđe Južni križ) da će stajati rame uz rame i boriti se da odbrane svoja prava i slobode. Ujutro 3. decembra 1854. godine, državni službenici su poslali vojsku da napadnu utvrdu. Nakon kratke bitke, kopači zlata su bili poraženi i oko 30 ih je bilo ubijeno.

Na suđenju buntovničkim vođama za veleizdaju, nijedna porota ih nije htjela osuditi. Kraljevska komisija je ustanovila da vlada nije imala pravo i mnogi zahtjevi rudara bili su ispunjeni, uključujući i njihov zahtjev za političko zastupanje. U roku od godinu dana, Peter Lalor, vođa pobunjenika, je postao član parlamenta u Viktoriji.

Eureka zastava

Tokom narednih godina, pobuna na Eureci je postala simbolom protesta i našeg vjerovanja u jednake mogućnosti.

Zlatna groznica je izmijenila Australiju na mnoge načine. Tokom ovog perioda, cjelokupna nedomorodačka populacija Australije se povećala sa 430.000 1851. godine na 1,7 miliona 1871. godine. Prve željezničke pruge i telegrafi su stavljeni u funkciju 1850-tih godina da bi povezali rastuću populaciju.

Velike zalihe zlata su pronađene u svim kolonijama osim u Južnoj Australiji. Ekonomija je cvjetala, a zlato je postalo dragocjenija izvozna roba od vune. Do oko 1890. godine, Australija je imala jedan od najviših životnih standarda na svijetu.

Bespravni korisnici zemlje i farmeri

Počevši od ranog kolonijalnog perioda, ljudi poznati pod nazivom'squatters' (bespravni korisnici zemlje) su preuzeli ogromne komade zemlje da bi se bavili poljoprivredom. Iako nisu plaćali za korišćenje zemlje, bespravni korisnici su je smatrali svojom. Nakon prvih perioda zlatne groznice, država je imala problema da od bespravnih korisnika povrati zemlju.

1860-tih, vlada je zemlju koju su zaposjeli bespravni korisnici, htjela prodati radnicima i njihovim porodicama da osnuju farme. Međutim, bespravni korisnici su pokušali za sebe zadržati što veće komade zemlje.

Pre izgradnje željeznice, novi farmeri čije su farme bile daleko od tržnica, borili su se sa surovom klimom. Mogućnost veće zarade u gradovima uvijek je činila život i rad na zemlji za malo novca neprivlačnim.

Australijska tradicija pronalaženja poljoprivrednih mašina koje olakšavaju rad na farmi je počela u Južnoj Australiji. Na primjer, plug za iskopavanje panjeva (iz 1870-tih) omogućavao je da se korjenita zemlja lako raščisti za sijanje usjeva.

Doseljavanje 1800-tih godina

Ranih 1800-tih godina, glavni doseljenici su bili Englezi, Škoti, Velšani i Irci. Način provođenja slobodnog vremena, kulturne aktivnosti i vjerski običaji su bili isti kao u Ujedinjenom Kraljevstvu. Pristigle su i male grupe doseljenika iz Evrope i Azije. Tokom 1800-tih su među evropskim doseljenicima bili Italijani, Grci, Poljaci, Malteţani, Rusi i Francuzi koji su radili u vinarskoj industriji. Radilo se uglavnom o mlađim muškarcima koji su bili u potrazi za poslom i bogatstvom, te mornarima koji su napustili svoje brodove.

Kineski doseljenici su počeli stizati u Australiju nakon 1842. godine i njihov broj se povećao nakon što je otkriveno zlato. Na zlatnim poljima je dolazilo do rasnih tenzija koje su ponekad izazvale nerede usmjerene protiv Kineza, kao što su bili neredi u Bendigu 1854. Rasne tenzije su rezultirale prvim useljeničkim ograničenjima u Viktoriji 1855. i u Novom Južnom Velsu 1861. godine.

Nakon zlatne groznice 1850-tih godina, većina Kineza se vratila kući. Među onima koji su ostali bili su povrtlari koji su gajili svježe voće i povrće, vrlo potrebne namirnice u sušnim područjima.

Od 1860-tih godina, doseljenici iz Irana, Egipta i Turske vodili su karavane kamila u zabačenim dijelovima Australije. Osim naziva 'indijski goniči kamila', bili su poznati i kao 'Afghans' (Avganistanci), uglavnom zbog slične odjeće i zajedničkog vjerovanja u islam. Ovi goniči kamila smatrani su pionirima u unutrašnjosti Australije.

Bilo je i Indijaca i ostrvljana iz pacifičkog područja koji su također radili na proizvodnji šećera i uzgoju banana u Kvinslendu, često za vrlo malu platu i u lošim uslovima.

Od 1880-tih, radnici iz Libana su stigli u Australiju. Mnogi od njih su radili u tekstilnoj i odjevnoj industriji, pa su libanske porodice postale vlasnici većine tekstilnih prodavnica u unutrašnjosti Australije.

'Avganski' goniči kamila u zabačenom dijelu Australije

Rezervati za Aboridžine

Nakon prvih bitki između aboridžinskog naroda i doseljenika, Aboridžini su živjeli na ivici društva. Neki su radili na ovčarskim i stočnim farmama u zabačenim krajevima za vrlo niske nadnice koje se često nisu ni isplaćivale. Kolonijalne vlade su uspostavile rezervate gdje su Aboridžini mogli živjeti, ali u njima nisu mogli voditi svoj tradicionalni život. Na primjer, nisu mogli slobodno da love i sakupljaju plodove.

Kasnih 1800-tih, kolonijalne vlade su Aboridžinima i Torres Strait ostrvljanima oduzele prava. Vlade su kontrolisale gdje Aboridžini i Torres Strait ostrvljani mogu da žive i sa kim mogu da sklapaju brak. Mnogu djecu Aboridžina i Torres Strait ostrvljana su oduzele od njihovih roditelja i poslale ih u porodice bijelaca ili u državna sirotišta. Ta politika se održala do sredine 20. vijeka. 'Ukradene generacije' i dalje izazivaju duboku tugu kod mnogih Aboridžina i Torres Strait ostrvljana, kao i kod drugih Australijanaca i to je bio predmet nacionalnog izvinjenja u Australijskom Parlamentu 2008. godine.

Pravo glasa

'Suffragettes' (pobornice za žensko pravo glasa) je bio termin koji se koristio širom svijeta za žene koje su se borile za pravo glasa na izborima. Tokom 1880-tih i 1890-tih godina, svaka kolonija je imala najmanje jedno društvo za borbu za pravo glasa. 'Suffragettes' su prikupile hiljade potpisa na peticijama da ih predoče parlamentima u kolonijama.

1895. godine, žene u Južnoj Australiji su dobile pravo glasa, kao i pravo da se kandiduju za Parlament. Žene u Zapadnoj Australiji su dobile pravo glasa 1899. godine.

1902. godine, Australija je bila prva zemlja koja je istovremeno dala ženama pravo da glasaju i da se kandiduju za Parlament. Aboridžini i Torres Strait ostrvljani sve do 1962. godine nisu imali pravo da glasaju.

Edith Cowan je postala prva žena parlamentarac kad je izabrana u parlament Zapadne Australije 1923. godine. 1943. godine je Enid Lyons bila prva žena koja je izabrana u Australijski Parlament.

Catherine Spence (1825–1910)

Catherine Spence je bila spisateljica, propovjednik, feminista i sufražetkinja. U Australiju se doselila iz Škotske i pisala je udžbenike, kao i nagrađene romane o životu u Australiji.

Pomogla je u osnivanju organizacije koja je pomagala djeci beskućnicima, te davala podršku novim obdaništima i državnim srednjim školama za djevojke.

Ona je bila prva žena koja se kandidovala za parlament. Iako je dobila mnogo glasova, nije osvojila mjesto u Parlamentu. Godine 1891. postala je potpredsjednica Ženske lige za pravo glasa žena u Južnoj Australiji.

Catherine Spence predstavlja simbol svega onoga šta žena može da postigne, čak i tokom vremena kad su na snazi ograničenja.

Federacija

Iako su se kolonije samostalno razvijale, krajem 19. vijeka se razvio određeni zajednički osjećaj nacionalnog pripadanja.

Pred kraj 19. vijeka, učinjena su dva pokušaja da se kolonije ujedine. 1889. godine, Sir Henry Parkes je pozvao na formiranje nove nacije. Australazijska federacijska konferencija je održana 1890. godine da se na njoj prodiskutuje ideja australijske federacije.

1893. godine se pomak ka osnivanju federacije ubrzao, nakon izvjesnih zastoja. Izbornici su birali članove za narednu ustavnu konvenciju. Birači su glasali u dva kruga referenduma da prihvate novi Australijski Ustav.

Britanska vlada se složila da Australija sama upravlja svojom državom. 1. januara 1901, Edmund Barton koji je vodio pokret za osnivanje federacije u Novom Južnom Velsu je postao prvi premijer Australije. Njegova vlada je položila zakletvu pred velikim mnoštvom u sidnejskom Centennial parku.

Australija je sada bila nacija unutar Britanske imperije. Nije imala puna ovlašćenja u odbrani i inostranim poslovima sve do 1931. godine. Do donošenja Zakona o australijskom državljanstvu 1948. godine, Australijanci su bili britanski, a ne australijski državljani. Iako je nacionalni osjećaj bio sve izraženiji, britanski duh je još uvijek bio vrlo prisutan.

Dan Federacije u Brisbane-u 1901. godine

Edith Cowan (1861–1932)

Edith Cowan je prva žena koja je izabrana za Australijski parlament i čija slika se nalazi na australijskoj novčanici od pedeset dolara.

Edith je bila aktivni član sufražetskog pokreta (pobornica za žensko pravo glasa), kao i vodeći zagovornik državnog obrazovanja i prava djece. Edith je postavljena za sudiju 1915. godine, a za mirovnog sudiju 1920. 1921. godine, Edith je izabrana za zakonodavnu skupštinu Zapadne Australije kao član Nacionalne stranke.

Rađanje političkih stranaka

U periodu do 1880-tih, radnici u Australiji su oformili jake sindikate. Tokom ekonomske depresije i suše, ovi sindikati su organizovali štrajkove da zaštite svoje plate i uslove rada.

1891. godine su ovi radnici osnovali političku stranku, a to je bila Laburistička stranka. Njen glavni zadatak je bio da poboljša radničke plate i uslove rada. Ljudi srednje klase su imali komotniji život, ali su razumjeli situaciju radnika. Formirani su službeni odbori koji su imali zadatak da odrede nadnice i spriječe štrajkove. 1907. godine je Federalni sud za pomirenje i arbitražu odredio minimalnu platu da bi radni čovjek sa ženom i troje djece mogao živjeti u skromnom komforu.

1910. godine je osnovana prva varijanta Liberalne stranke. Ta stranka je tokom mnogo godina svog postojanja imala mnogo imena, uključujući Nacionalistička stranka i Ujedinjena australijska stranka. 1944. godine je Sir Robert Menzies osnovao Liberalnu stranku kakva je i danas i kasnije postao premijer sa najdužim stažom na vlasti.

Nakon Prvog svjetskog rata, osnovana je Seljačka stranka (Country Party) da bi se borila za prava farmera. Danas poznata kao Nacionalna stranka, obično je u koaliciji sa Liberalnom strankom.

Zakon o ograničenju useljavanja iz 1901. godine

Politika 'Bijela Australija' je prevedena u zakon kada je usvojen Zakon o ograničenju useljavanja u decembru 1901. godine. Tom politikom se ograničavao rad u Australiji, kao i useljavanje doseljenika koji nisu bili bijelci.

Svi oni koji su bili ne-evropskog porijekla morali su polagati test - diktat od 50 riječi na evropskom jeziku. Članovi Kineske trgovačke komore, advokat William Ah Ket i vodeći kineski biznismeni, javno su protestovali zbog toga, ali to nije dovelo do izmjene zakona.

Doseljenici iz Evrope su se isticali u Australiji koja je nedavno postala federacija. Međutim, kulturni doprinosi Kineza, Indijaca, ostrvljana iz Pacifika i ljudi sa Srednjeg istoka su već postali dio australijskog društvenog identiteta.

Dorothea Mackellar (1885–1968)

Dorothea Mackellar je pjesnikinja koja je najpoznatija po pjesmi Moja zemlja koja je prvi put objavljena 1908. godine i u kojoj je ovjekovječen stih "Ja volim suncem oprženu zemlju". Njena poezija se smatra izvornom poezijom buša za koju je inspiraciju nalazila na farmama njenog brata, u blizini mjesta Gunnedah u Sjeveroistočnom Novom Južnom Velsu.

1968. godine, Dorothei je dodijeljen orden trećeg stepena reda Britanske imperije (Officer of the Order of the British Empire) za njen doprinos australijskoj književnosti.

Prvi svjetski rat (1914-18)

Izuzevši manje sukobe između doseljenika i Aboridžina, Australija je u cijelom periodu bila vrlo mirna država. Nije bilo građanskih ratova ni revolucija.

Generacije Australijanaca su bile vrlo lojalne Britanskoj imperiji.

Kao evropska zemlja koja je imala istureni položaj u blizini Azije, Australija je bila ranjiva, naročito nakon što je Japan postao velika sila. Oslanjali smo se na Britansku imperiju i jačinu njene mornarice u svojoj odbrani. Australija se borila u oba svjetska rata da bi održala Britansku imperiju jakom i da bi sebe zaštitila.

Australijski vojnici su ušli u Prvi svjetski rat u avgustu 1914. godine napadom na njemačkog saveznika, Tursku. Australijski i novozelandski korpusi su trebali da napadnu njima dodijeljene dijelove galipoljskog poluostrva.

Morali su se penjati uz strme stijene dok su na njih pucale turske trupe. Nekako su se uspjeli uspeti uz stijene i ukopati u rovove, iako je mnogo mladih vojnika izginulo. Australijanci su vrlo ponosni na duh anzaških vojnika.

Nakon Galipolja, australijske snage su se borile na zapadnom frontu u Francuskoj i u Belgiji. Ovdje su dobili naziv 'kopači' zato što su veliki dio vremena provodili kopajući i popravljajući rovove. Predvođeni svojim komandirom, generalom Johnom Monashom, australijski 'kopači' su osvojili velike pobjede u bitkama protiv Njemačke i vječnu zahvalnost Francuza kojima su pomagali.

Australijski vojnici su također služili na Srednjem Istoku, učestvujući u odbrani Sueckog kanala i savezničkom osvajanju Sinajskog poluostrva i Palestine.

Simpson i njegov magarac - John Simpson Kirkpatrick (1892–1915)

Redov John Simpson je služio na Galipolju u sanitetskom korpusu kao nosač nosila. Bilo je teško nositi nosila preko brda i dolina. Suprotno vojnim naredbama, koristio je magarca koji se zvao Duffy koji mu je pomagao u prenošenju ranjenih vojnika na sigurno mjesto.

I danju i noću, iz sata u sat, Simpson i njegov magarac su rizikovali svoje živote putujući između fronta na kome su se vodile bitke i logora na plaži.

Redov Simpson je stigao u Galipolje 25. aprila 1915. godine. Poginuo je samo četiri sedmice kasnije od neprijateljskog metka. Vojnici u logoru na plaži gledali su u nijemoj žalosti dok je Duffy, još uvijek noseći ranjenog vojnika, kaskao plažom bez svog mladog gospodara. John Simpson Kirkpatrick je australijska legenda.

Legenda o Anzaku

Anzak tradicija je započeta na poluostrvu Galipolje u Turskoj.

Iskrcavanje na Galipolje 25. aprila 1915. je obilježilo početak kampanje koja je trajala osam mjeseci i završila se sa oko 26.000 australijskih žrtava, uključujući 8000 ubijenih ili umrlih od bolesti. Hrabrost i srčanost vojnika na Galipolju je postala legendarna, a riječ 'Anzac' je postala ustaljeni izraz u jeziku u Australiji i Novom Zelandu.

25. aprila 1916. godine, Australija, Novi Zeland, Engleska i trupe u Egiptu su obilježile prvu godišnjicu ovog iskrcavanja. Od tada se 25. april zove Danom Anzaka.

Već tokom 1920-tih godina, svječanosti povodom Dana Anzaka su održavane širom Australije, a savezne države su proglasile Dan Anzaka državnim praznikom.

U glavnim gradovima su podignuti veliki spomenici palima u ratu, a u ostalim većim i manjim gradovima širom zemlje su postavljene spomen ploče u znak sjećanja na mlade muškarce i žene ubijene u tom ratu i u kasnijim sukobima.

Danas se Dan Anzaka obilježava u čast onima koji su služili u ratovima, sukobima i mirovnim operacijama i u čast njihovog drugarstva, istrajnosti uprkos nedaćama i žrtvama koje su podnijeli za našu budućnost. To je također dan za osvrt na mnoga različita značenja rata.

U današnje vrijeme se na Dan Anzaka održavaju komemoracije i u Australiji i širom svijeta. Australijski vojnici i žene koji su služili u ratovima, mirovnim operacijama i veterani iz drugih zemalja, svi zajedno ponosno marširaju na paradama na Dan Anzaka.

Velika depresija (The Great Depression) (1929–32)

Velika depresija je bio period vrlo teškog života za ljude u Australiji. Ona je započela istovremeno kada je u oktobru 1929. došlo do pada berze u Njujorku. Postojali su i drugi faktori koji su doprinijeli depresiji u Australiji, npr. pad cijena australijske robe i industrijski nemiri kada su poslodavci otpustili radnike i smanjili plate. Do sredine 1932. godine, skoro 32 posto Australijanaca je bilo bez posla.

Posljedice depresije na australijsko društvo bile su poražavajuće. Bez zaposlenja i redovnih prihoda, mnogi ljudi su izgubili i svoje domove. Bili su prisiljeni da žive u improvizovanim skloništima bez grijanja i sanitetskih uslova. Neki očevi su napustili porodice ili se okrenuli alkoholu. Mnoga djeca iz radničkih porodica su napustila školu sa 13 ili 14 godina. Mnoge žene su obavljale obične poslove van kuće i same podizale djecu i vodile brigu o domaćinstvu.

U periodu prije depresije, vlada nije imala centralni program pomoći za nezaposlene. Osim na dobrotvorne i neke privatne organizacije, siromašni svijet se morao oslanjati na programe zapošljavanja i projekte javnih radova. Ekonomija se počela oporavljati 1932. godine, ali u mnogim slučajevima, šteta nanijeta porodicama se nije mogla nadoknaditi.

Za vrijeme Velike depresije, bila je naglašena vitalna uloga australijskih dobrotvornih organizacija i volontera.

Narodna kuhinja u doba Velike depresije

Sir Charles Kingsford Smith (1897–1935)

Sir Charles Kingsford Smith je bio jedan od prvih australijskih avijatičara. U Prvom svjetskom ratu se borio na Galipolju i letio je sa britanskim kraljevskim vazduhoplovnim jedinicama.

Svoje najveće dostignuće je ostvario kada je prvi put preletio Pacifik od Kalifornije do Kvinslenda 1928. godine. Kada je njegov avion, Southern Cross (Južni križ), stigao u Australiju, 25.000 razdraganih obožavalaca dočekalo je svog heroja koga su zvali 'Smithy'. 1932. godine je dobio titulu viteza za službu u avijaciji.

Poginuo je tragično 1935. godine kada se njegov avion srušio tokom leta od Engleske do Australije i nikad nije pronađen.

Sir Charles Kingsford Smith je nazvan najvećim svjetskim avijatičarem, a poznat je i po tome što je u sred depresije imao ulogu istinskog australijskog heroja kojeg su ljudi poštovali.

Drugi svjetski rat (1939-19)

U Drugom svjetskom ratu, Australijanci su se borili na strani saveznika protiv Njemačke u Evropi, Mediteranu i Sjevernoj Africi. Također su se borili i protiv Japana u Jugoistočnoj Aziji i Pacifiku.

U pustinjama Sjeverne Afrike, Australijanci su dugo odolijevali opsadi Nijemaca i Italijana u gradu Tobruku, posljednjem uporištu protiv marša Nijemaca na Egipat. Osam dugih mjeseci su ti ljudi (većinom Australijanci) odolijevali žestokim napadima i surovim uslovima, živjeći u pećinama i procjepima. Njihova odlučnost, hrabrost i humor, uz agresivne taktike njihovih komandanata su postale izvor inspiracije i tokom najmračnijih ratnih dana. Zbog toga su stekli vječnu slavu i nazvani su 'pacovima Tobruka'.

1941. godine, Japan je započeo rat u Pacifiku. Australijski vojnici, kako muškarci, tako i žene, su otišli da brane Papuu Novu Gvineju. Taj zadatak je bio povjeren redovnim vojnicima i slabo obučenim mladim regrutima. Borili su se protiv neprijatelja u džungli duž strmog i blatnjavog puta poznatog pod nazivom Kokoda Track. Australijske trupe su zaustavile dalje napredovanje Japanaca. Kokoda Track je zajedno sa Anzac Cove-om na Galipolju postalo mjesto hodočašća za neke Australijance.

Papuanski nosač pomaže ranjenom vojniku na stazi Kokoda

1942. godine su Japanci zauzeli britansku bazu u Singapuru. Oko 15.000 australijskih vojnika je bilo zarobljeno i poslato na prisilni rad na tajlandsko-burmanskoj željeznici. Tokom izgradnje pruge, Japanci su surovo postupali sa mnogim australijskim vojnicima. Iako su australijski ratni zarobljenici dali sve od sebe da se brinu jedan za drugoga, više od 2.700 australijskih ratnih zarobljenika je tu umrlo.

Sir Edward 'Weary' Dunlop (1907-93)

Sir Edward 'Weary' Dunlop je bio hrabar i brižan hirurg, kao i australijski ratni heroj. Tokom Drugog svjetskog rata, i njega su Japanci zarobili i odveli u Burmu da radi na tajlandsko-burmanskoj željeznici. To je bio vrlo težak posao.

Kao njihov zapovjednik, Weary je govorio u ime svojih ljudi a kao njihov ljekar, provodio je sate i sate liječeći ih. Bio je mučen u kampu, ali je prkosno nastavio obavljati svoju dužnost.

1969. godine, dobio je odlikovanje viteza za svoj doprinos medicini. Kada je umro, više od 10.000 ljudi je izašlo na ulice Melbourna za vrijeme državnog sprovoda heroja koga su zvali 'The Surgeon of the Railway' (Ljekar sa željeznice).

Drugi oružani sukobi

Ubrzo nakon Drugog svjetskog rata, od 1950. do 1953. godine, australijske oružane snage su u okviru multinacionalnih snaga Ujedinjenih nacija bile poslate u Južnu Koreju da je brane od komunističkih snaga sa sjevera.

Uskoro poslije toga, Australijanci su se pridružili Sjedinjenim Američkim Državama u pružanju podrške vladi Južnog Vijetnama protiv vijetnamskih komunističkih snaga koje su željele ponovno ujediniti zemlju. Rat u Vijetnamu je još uvijek najveći oružani sukob u kome je Australija učestvovala poslije Drugog svjetskog rata, a koji je trajao od 1962. do 1973. godine. Tada je to bio i najduži rat u kome je Australija učestvovala. To učešće je izazvalo kontraverzne reakcije i mnogi Australijanci su protestovali na ulicama izražavajući svoje protivljenje tom učešću, a naročito regrutovanju mladih australijskih muškaraca za taj rat.

Australijske odbrambene snage su bile uključene i u sukobe u Istočnom Timoru, Iraku, Sudanu i Avganistanu, a učestvovale su i u mirovnim UN misijama u mnogim dijelovima svijeta, uključujući Afriku, Srednji Istok, te azijsko-pacifički region.

Dan sjećanja na poginule u ratu (Remembrance Day)

Osim svječanosti na Dan Anzaka, Dan sjećanja je također dan kad se Australijanci sjećaju svih onih koji su služili i poginuli u ratu. U 11 sati ujutro 11. novembra (11. mjeseca) svake godine, Australijanci zastanu da odaju počast žrtvama muškaraca i žena koji su poginuli ili patili u ratovima i sukobima, kao i onima koji su služili u vojsci. Na ovaj dan nosimo crveni mak.

Doseljavanje ranih 1900-tih godina

U periodu između Prvog i Drugog svjetskog rata, ostala su na snazi ograničenja useljavanja u Australiju. Međutim, došlo je do porasta broja doseljenika, posebno muškaraca, iz južne Evrope. Sa sobom su donijeli mnoge vještine, obrazovanje i svoje kulturne vrijednosti. Oni su doprinijeli razvoju ruralne industrije u Australiji i izgradili su puteve i željezničke pruge. Vješti italijanski kamenoresci su dali značajan doprinos izgradnji javnih zgrada i rezidencija.

Evropski doseljenik stiže u Australiju

Krajem 1930- tih godina, iz Evrope su počele da dolaze jevrejske izbjeglice. Bježali su od prijetnji nacističke Njemačke. Doseljavali su se iz Njemačke, Austrije, Čehoslovačke, Mađarske i Poljske. Mnogi su bili visoko obrazovani i uveliko su doprinijeli australijskom ekonomskom i kulturnom životu.

Oko 18.000 italijanskih vojnika koji su bili zarobljeni u Drugom svjetskom ratu, bili su smješteni u ratnim logorima u Australiji. U logoru su ostali vrlo kratko vrijeme, ali se sa njima postupalo pravedno i mnogi su naučili nešto o ovoj zemlji i narodu. Nakon rata, mnogi su se vratili u Australiju kao doseljenici.

Poslijeratne izbjeglice

Nakon rata, Australija je počela da prima doseljenike iz ostalih evropskih zemalja da bi povećala populaciju. Milioni ljudi su pobjegli iz nacističke Njemačke ili se nisu mogli vratiti na svoja ognjišta koje je tada okupirala sovjetska Rusija. Otprilike 170.000 raseljenih osoba je dobilo dozvolu za useljenje u Australiju da započnu novi život.

U Australiji je također bio veliki manjak radne snage. Vlada je u to vrijeme vjerovala da je povećanje stanovništva od prijesudnog značaja za budućnost države. Zdravi odrasli doseljenici ispod 45 godina starosti su mogli putovati u Australiju za £10, a njihova djeca su mogla besplatno putovati. Međutim, još uvijek su postojala ograničenja, pa su doseljenici i dalje uglavnom bili iz Britanije ili evropskih zemalja.

Projekat izgradnje hidroelektrane Snowy Mountains

Vlada je 1949. godine započela rad na odvažnom projektu za akumulaciju vode rijeke Snowy prije nego što ona otekne u more u istočnoj Viktoriji. Ove vode su bile preusmjerene u unutrašnjost da navodnjavaju zemlju i za proizvodnju električne energije. To je bio ogroman projekat koji je trajao 25 godina.

To je bio najveći inženjerski poduhvat u Australiji. To je također jedan od najvećih projekata izgradnje hidroelektrana na svijetu i predstavlja jedno od savremenih građevinskih čuda svijeta.

Hidroelektrana Snowy Mountains se nalazi u nacionalnom parku Kosciuszko u Novom Južnom Velsu. Sastoji se od 16 velikih brana, sedam elektrana, stanice za pumpanje vode i 225 km tunela, cjevovoda i vodovoda. Većina infrastrukture se nalazi ispod zemlje.

Sistem dostavlja neophodnu vodu poljoprivrednim gazdinstvima u unutrašnjosti Novog Južnog Velsa i Viktorije. Elektrane proizvode do 10 odsto sveukupne električne energije u Novom Južnom Velsu.

Rad na projektu je počeo 1949. godine i završio 1974. Više od 100.000 ljudi iz preko 30 zemalja je radilo na ovom projektu. Sedamdeset odsto ovih radnika su bili doseljenici. Nakon završetka projekta, većina evropskih radnika je ostala u Australiji i nastavila davati značajan doprinos australijskom multikulturalnom društvu.

Projekat izgradnje hidroelektrane Snowy Mountains predstavlja važan simbol australijskog identiteta kao nezavisne, multikulturalne i bogate zemlje.

Postupanje sa Aboridžinima i Torres Strait ostrvljanima

Tokom 1940-tih i 1950-tih godina, vlada je vodila politiku asimilacije Aboridžina i Torres Strait ostrvljana. To znači da se od Aboridžina i Torres Strait ostrvljana tražilo da žive kao drugi nedomorodački doseljenici. Ovo nije bilo moguće, jer oni nisu željeli izgubiti svoje tradicionalne kulture.

Tokom 1960-tih godina, sa ove politike se prešlo na politiku integracije. Većina muškog stanovništva u Australiji je stekla pravo na glasanje tokom 1850-tih godina, ali australijski domoroci nisu dobili pravo glasa u Komonveltu sve do 1962. godine. Integracija je donijela aboridžinskom narodu građanska prava, ali se od njih još uvijek očekivalo da se prilagode nedomorodačkoj australijskoj kulturi.

1967. godine je više od 90 odsto Australijanaca glasalo sa 'Da' na historijskom referendumu nakon koga su se Aboridžini i Torres Strait ostrvljani također uključili u popis stanovništva i domaćinstava koji se u Australiji održavao svakih pet godina. Dokazao je da je većina Australijanaca u to vrijeme željela da Aboridžini i Torres Strait ostrvljani dobiju ista prava kao i svi drugi.

To proširenje društvenih vrijednosti i snažni aboridžinski protesti su doveli do samoodređenja kao ključnog vodećeg principa u donošenju politike o pitanjima Aboridžina i Torres Strait ostrvljana. Vlada je priznala da Aboridžini i Torres Strait ostrvljani imaju pravo da daju svoj glas kada se radi o njihovom političkom, ekonomskom, društvenom i kulturnom razvoju.

Protesti o pravima na zemlju privukli su pažnju javnosti 1960-tih godina kada je izbio štrajk naroda Gurindji u Wave Hillu, u Sjevernoj Teritoriji. Australijski uzgajivači stoke, koje je predvodio Vincent Lingiari, napustili su posao na farmi i protestovali protiv malih plata i radnih uslova. Njihovi protesti otvorili su put borbi za domorodačka prava na zemlju koju je predvodio Eddie Mabo.

Po Zakonu kojim se regulišu aboridžinska prava na zemlju u Sjevernoj teritoriji iz 1976. godine (1976 Aboriginal Land Rights (Northern Territory) Act), Aboridžinima su vraćeni ogromni komadi zemlje u unutrašnjosti Australije. Početkom 1990-tih godina, Mabo odluka Vrhovnog suda i Zakon o pravu vlasništva domorodačkog naroda na zemlju iz 1993. godine (Native Title Act 1993) priznali su pravo Aboridžina i Torres Strait ostrvljana na zemlju koje je bilo zasnovano na njihovim tradicionalnim zakonima i običajima.

Sve veći dio Australije se vraća Aboridžinima i Torres Strait ostrvljanima na osnovu sudskih rješenja. U tim dijelovima zemlje oni i dalje žive u tradicionalnom društvenom poretku.

U maju 1997. godine, izvještaj pod nazivom 'Bringing them home' (Vraćamo ih kući) iznijet je na diskusiju u Australijskom Parlamentu. Izvještaj je bio rezultat istrage o velikom broju djece koja su bila oduzeta porodicama Aboridižina i Torres Strait ostrvljana. Ova djeca su postala poznata pod nazivom 'Ukradene generacije' (Stolen Generations). Kao rezultat ovog izvještaja, hiljade Australijanaca je dalo podršku svojim sugrađanima domorocima u povorci na prvi državni Dan izvinjenja ('Sorry Day') 1998. godine.

Nacionalno izvinjenje 'Ukradenim generacijama' (2008.)

13. februara 2008. godine, australijski savezni premijer je u Australijskom Parlamentu u ime svih Australijanaca uputio izvinjenje 'Ukradenim generacijama' (Stolen Generations). Premijer je rekao 'Izvinite' Aboridžinima i Torres Strait ostrvljanima zbog načina na koji se sa njima postupalo u prošlosti i posebno je izrazio žaljenje zbog načina na koji su djeca Aboridžina i Torres Strait ostrvljana bila oduzeta od njihovih porodica.

Ovaj govor su prenosili televizija i radio stanice. Hiljade Australijanaca se bilo okupilo na javnim i radnim mjestima da slušaju govor izvinjenja ("Sorry" speech). U njemu su bile navedene nepravde iz prošlosti za koje je upućeno izvinjenje. Ovo je bio značajan korak ka liječenju rana nanijetih Aboridžinima i Torres Strait ostrvljanima i da se osigura da se slične nepravde više ne ponove. Govor izvinjenja je bio važan korak naprijed za sve Australijance.

Avion za ispisivanje poruka piše 'Sorry' iznad Sidneja

Danas je neprocjenjiv doprinos Aboridžina i Torres Strait ostrvljana australijskom identitetu priznat i uveliko se slavi. Mnogi Aboridžini i Torres Strait ostrvljani se nalaze na vodećim položajima u australijskom društvu, uključujući pravosudni sistem, politiku, umjetnost i sportove.

Albert Namatjira (1902–59)

Albert Namatjira je veliki australijski likovni umjetnik koji je pionir u potpuno novom načinu slikanja australijskih pejsaža. Kao mlad pripadnik aboridžinskog naroda Arrernte, Albert je pokazao prirodni talenat za slikanje. Iako je imao vrlo ograničeno formalno obrazovanje, njegovi akvareli koji prikazuju život i pejsaž u unutrašnjosti Australije, bili su vrlo popularni i brzo su se prodavali.

On i njegova supruga su bili prvi Aboridžini u Australiji kojima je bilo dozvoljeno da postanu državljani. To je značilo da su mogli glasati, ući u hotel i graditi kuću gdje su htjeli. Albertovo australijsko državljanstvo naglašavalo je činjenicu da ostali Aboridžini nisu imali ta prava.

Njegov život je pokazao nedomorodačkim Australijancima nepravdu rasističkih zakona, te je doprinjeo promjenama za Aboridžine i Torres Strait ostrvljane.

Eddie Mabo (1936–92)

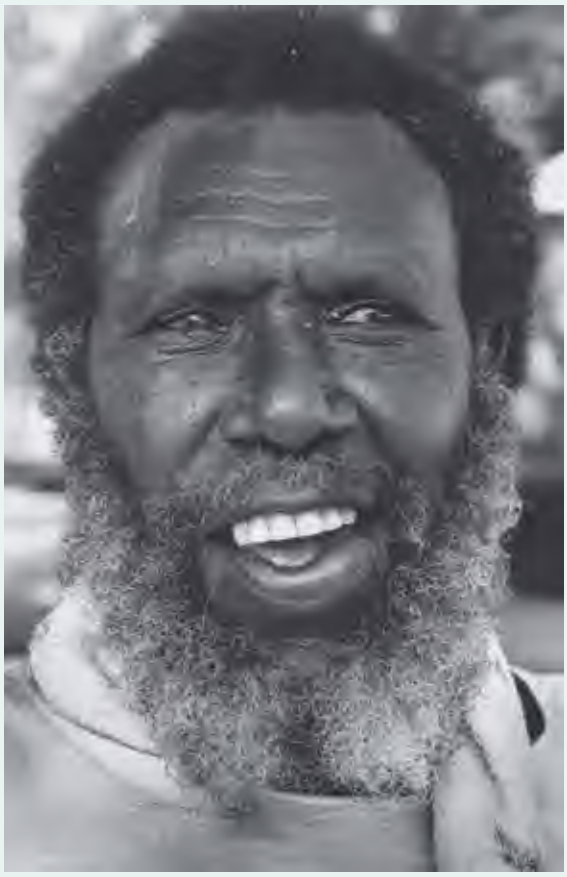
Eddie Koiki Mabo je bio aktivista i glasnogovornik prava Aboridžina na zemlju. Rođen je na ostrvu Murray, na tradicionalnoj zemlji naroda Meriam, u Torres Straitu.

Od rane dobi, učio je koje drveće i koje stijene označavaju granicu zemlje koja pripada njegovoj porodici.

Tek nakon mnogo godina Eddie je saznao da je njegova zemlja smatrana krunskom zemljom po australijskom zakonu i da nije pripadala njegovoj porodici. Svoju ljutnju pretvorio je u akciju tako što je uputio svoj slučaj sudu u ime cijelog naroda sa ostrva Murray.

Nakon mnogo vremena, 1992. godine, Eddie je dobio parnicu na Vrhovnom sudu. Na osnovu Mabo odluke, domorodački narod je mogao povratiti svoju zemlju, ako nije bila ustupljena na korišćenje i pod uslovom da mogu dokazati da su sa tom zemljom održavali historijske i tradicionalne veze. Nakon ove odluke veliki komadi zemlje vraćeni su prvobitnim vlasnicima.

Eddie Mabo je ostao u sjećanju po svojoj hrabrosti i činjenici da se izborio za zemljišna prava Aboridžinina i Torres Strait ostrvljana.

Multikulturalna migracija

Tokom 1950-tih i 1960-tih godina, mnogi ljudi iz Azije, crkvenih i drugih grupa su sve više protestovali i tražili ukidanje politike 'Bijela Australija.'

1958. godine, australijska vlada je ukinula test iz diktata, a 1966. godine, Australija je započela selektivni proces primanja doseljenika iz neevropskih država i kvalifikovanih doseljenika iz Azije. Konačno, Australijanci su počeli priznavati vrijednost uključivanja svih nacija u useljenički program Australije.

1973. godine, politici 'Bijela Australija' došao je kraj i Australija je bila na putu ka multikulturalizmu. Od tada, vlada je ukinula sve rasne kriterijume za imigraciju. 1975. godine, nakon rata u Vijetnamu, Australija je prihvatila rekordan broj azijskih izbjeglica i doseljenika, uglavnom iz Vijetnama, Kine i Indije.

Od 1945. godine, više miliona ljudi se nastanilo u Australiji, uključujući mnoge izbjeglice iz ratom opustošenih zemalja. Danas australijski doseljenici dolaze iz svih krajeva svijeta.

Australija sprovodi aktivnu politiku uključenosti što znači da svaka osoba bilo koje rase, etničkog porijekla ili kulture može da se osjeća da pripada našem društvu. Ova politika se provlači kroz sve aspekte australijskog društva, uključujući i politiku vlade. Ona je dio našeg obrazovnog školskog programa od ranog djetinjstva do fakulteta, a primjenjuje se u svim radnim sredinama.

Pravo svakog pojedinca da se sa njim jednako postupa i da ne bude diskriminisan štiti Australijska komisija za ljudska prava (Australian Human Rights Commission) i vladine agencije za zabranu diskriminacije u svakoj saveznoj državi i teritoriji. Rasna diskriminacija se javno osuđuje i po zakonu predstavlja krivično djelo.

Australija je postala multikulturalno društvo koje krasi sloga i prihvatanje. To je zemlja u kojoj se doseljenici, domorodački narod i ostali ljudi rođeni u Australiji mogu osjećati slobodnim da u miru ostvaruju svoje životne ciljeve.

Dr Victor Chang (1936–91)

Dr Victor Chang je bio jedan od najboljih australijskih kardiohirurga. Victor Peter Chang Yam Him je rođen u Kini 1936. godine i doselio se u Australiju kada mu je bilo 15 godina.

Radio je u bolnici St.Vincent u Sidneju gdje je 1984. godine osnovao prvi centar za presađivanje srca u Australiji. 1986. godine, Victor je dobio priznanje pod nazivom Companion of the Order of Australia.

Victora je brinuo manjak donatora, pa je počeo raditi na izradi vještačkog srca, koje je bilo skoro završeno kada je tragično poginuo 1991. godine.

Novi istraživački centar je osnovan njemu u spomen. Ostao je u sjećanju po svojoj stručnosti, optimizmu i inovaciji.

Zaključak

Ove stranice su opisale samo djelić naše australijske priče. Želimo vam dobrodošlicu u australijsko državljanstvo i pozivamo vas da u potpunosti učestvujete u našoj mirnoj demokratskoj državi.

Kao državljanin, vi ćete imati iste dužnosti i privilegije kao i svi drugi australijski državljani i zauzećete svoje mjesto kao punopravni član australijskog društva. Učestvovaćete u oblikovanju budućnosti Australije i nama je drago što ćete i vi doprinijeti tom nacionalnom projektu.

Rječnik pojmova za dio koji se ne testira

ambasador
osoba koja predstavlja ili promoviše državu ili aktivnost

odbor
grupa ljudi koji su odabrani da donose odluke, na primjer, o tome kako treba voditi firmu

internat
škola gdje učenici žive i pri tome se ne vraćaju kući cijelo tromjesečje

zaleđe
područja u unutrašnjosti Australije još u prirodnom stanju

stočna stanica
velika farma na kojoj se odgajaju goveda

povelja
službeni pisani tekst o pravima i obavezama

zajednički interes
područje od obostranog interesa

regrutovani vojnik
vojnik koji nije samovoljno stupio u odbrambene jedinice, nego je regrutovan u vrijeme rata

krunska zemlja
zemlja u državnom vlasništvu

nastavni program
nastavni program koji navodi predmete i teme

živjeti u neimaštini
biti bez novca ili načina da se dođe do novca

diđeridu
muzički instrument australijskih Aboridžina napravljen od duge šuplje grane

poštena igra
postupanje po propisima i ne davanje nepravedne prednosti; pošteno i iskreno postupanje sa ljudima

poginuli vojnici, muškarci i žene
vojnici, muškarci i žene koji su poginuli u ratu ili bici

skovati
graditi ili napraviti

bruto društveni proizvod
vrijednost svih dobara i usluga ostvarene u jednoj državi u toku godine dana

toplotni udar
vrlo vruće vrijeme koje traje više od dva dana zaredom

veleizdaja
ozbiljan krivični prekršaj koji uključuje pokušaj svrgavanja vlade

ikona
znamenitost, dobro poznata i reprezentativna slika

ikonske domorodačke umjetničke slike
umjetnička djela koja su jedinstvena i reprezentativna za Aboridžine i Torres Strait ostrvljane

Domorodački
Aboridžini i/ili Torres Strait ostrvljani Australije

kopnena masa
velika kopnena površina zemlje

prekretnica
važan događaj u historiji

pravo vlasništva domorodačkog naroda na zemlju
tradicionalna prava Aboridžina i Torres Strait ostrvljana na zemlju i vodene površine, o čemu odlučuje australijski zakonski sistem

usmena historija
sjećanja izražena usmenim putem o događajima iz prošlosti

pionir
jedan od prvih doseljenika, uspješni pojedinac u ranom periodu kolonijalnog naseljavanja

političko zastupanje
biti zastupan od strane političara u parlamentu

izrečena kazna
kazna koju izriče sudija, npr. dužinu zatvorske kazne za prijestupnika koji je proglašen krivim

odrediti nadnice
odlučiti koliko će zaposlenici biti plaćeni za svoj rad

društvena reforma
uvođenje poboljšanja u društvo, postepeno a ne revolucijom

državni sprovod
sprovod koji plaća vlada u čast građanina koji je dao važan doprinos naciji

utvrda od palisada
zaštitna ograda napravljena od drvenih stupova i kolaca

uzgajivači stoke
muškarci zaposleni da se brinu o stoci

štrajk
štrajk je kad zaposlenici prestanu raditi, na primjer, da bi protestovali protiv niskih plaća i uslova rada

pravo glasa
pravo glasanja na javnim izborima

dati zakletvu pri stupanju na novu dužnost
biti prihvaćen na javnu dužnost na službenoj ceremoniji

životni položaj
društvena klasa ili porijeklo, posao, pozicija

Za više informacija

Australijsko državljanstvo

Za više informacija o tome kako postati australijski državljanin, posjetite www.citizenship.gov.au.

Dan Australije (Australia Day)

Više informacija o Australiji možete naći u vašoj mjesnoj biblioteci. Na sljedećim internet stranicama također možete naći korisne informacije:

- O Australiji www.australia.gov.au
- Australija ukratko www.dfat.gov.au

Programi i usluge australijske vlade

Za više informacija o programima i uslugama australijske vlade, posjetite www.australia.gov.au

Član saveznog parlamenta (MP) ili senator

Vaš lokalni član saveznog parlamenta (MP) ili senator za vašu državu ili teritoriju ima niz informacija o programima i uslugama australijske vlade.

Popis članova parlamenta i senatora možete naći na www.aph.gov.au.

Organizacije australijske vlade

Za više informacija o vladinim organizacijama koje se spominju u ovoj knjižici, posjetite sljedeće stranice:

- Australijske odbrambene snage www.defence.gov.au
- Australijska izborna komisija www.aec.gov.au
- Australijska federalna policija www.afp.gov.au
- Australijska komisija za ljudska prava www.humanrights.gov.au
- Australijska komisija za sport www.sportaus.gov.au
- Australijska poreska uprava www.ato.gov.au
- Australijski ratni memorijalni centar www.awm.gov.au
- Centralna banka Australije www.rba.gov.au

Nevladine organizacije

Više informacija o nevladinim organizacijama koje se spominju u ovoj knjižici možete naći na sljedećim stranicama:

- Fondacija Bradman Australia www.bradman.com.au
- Hamlin Fistula www.hamlinfistula.org
- Kraljevska služba letećih ljekara Australije www.flyingdoctor.org.au
- Radio škola www.schoolair-p.schools.nsw.edu.au
- Nadleštvo za hidroelektrane u Snježnim planinama www.snowyhydro.com.au
- Fondacija Fred Hollows www.hollows.org
- UNESCO centar svjetske baštine whc.unesco.org
- Ujedinjene nacije www.un.org
- Institut za kardiološka istraživanja Victor Chang www.victorchang.edu.au
- Volontiranje u Australiji www.volunteeringaustralia.org

Ostale teme

Pretražite sljedeće stranice za više informacija o navedenim temama:

- Australijski Ustav www.aph.gov.au
- Nagrada 'Australijanac godine' www.australianoftheyear.org.au
- Izvještaj 'Vraćamo ih kući' www.humanrights.gov.au
- Parkovi i rezervati Komonvelta www.environment.gov.au
- Cyber bezbjednost www.esafety.gov.au
- Pomoć u slučaju porodičnog nasilja www.respect.gov.au, www.1800respect.org.au, www.dss.gov.au/women/help-is-here-campaign
- Poznati Australijanci Australijski leksikon biografija adb.anu.edu.au
- Spisak nacrta zakona koje parlament trenutno razmatra www.aph.gov.au
- Australijski Parlament www.aph.gov.au
- Parlamentarna kancelarija za obrazovanje www.peo.gov.au
- Državni praznici www.australia.gov.au
- Rasizam https: humanrights.gov.au
- Izvinjenje upućeno Aboridžinima i Torres Strait ostrvljanima www.australia.gov.au

Zahvale

Sljedeće fotografije nam je ustupilo Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i zaštite okoline:

str. 50 Divljina Tasmanije

Sljedeće fotografije nam je ustupilo Ministarstvo unutrašnjih poslova:

str. 5 Ceremonija primanja državljanstva u Albert Hallu u Canberri

str. 5 Potvrda o australijskom državljanstvu

str. 11 Ceremonija pušenja u Canberri

str. 34 Porodica na ceremoniji primanja australijskog državljanstva u Canberri

Sljedeće fotografije su korištene zahvaljujući National Archives of Australia:

str. 51 Djeca na ovčarskoj farmi NSW – Radio škola, fotografija iz 1962. (ref: A1200:L42511)

str. 60 Dick Smith, Predsjednik tijela odgovornog za civilnu avijaciju, 1991. (ref: A6135:K23/5/91/1)

str. 65 Mapa 'Nove Holandije' iz 1644. godine koju je načinio Abel Tasman (ref: A1200:L13381)

str. 68 Historijska fotografija zlatne groznice u Australiji 1851. (ref: A1200:L84868)

str. 70 'Avganski' goniči kamila u unutrašnjosti Australije (ref: A6180:25/5/78/62)

str. 77 Sir Edward 'Weary' Dunlop u svom uredu, 1986. (ref: A6180:1/9/86/12)

str. 78 Dolazak evropskog doseljenika u Australiju, Italijanski radnici za sječenje šećerne trske na brodu Flaminia u Cairnsu, 1955. (ref: A12111:1/1955/4/97)

Sljedeće fotografije su korištene zahvaljujući National Library of Australia:

str. 53 Portret Judith Wright, objavljen 1940-tih (ref: nla.pic-an29529596)

str. 65 Prva flota u sidnejskom zalivu 27. januar 1788., autor John Allcot 1888–1973 (ref: nla.pic-an7891482)

str. 66 Portret Caroline Chisholm, objavio Thomas Fairland 1804–1852 (ref: nla.pic-an9193363)

str. 71 Portret Catherine Helen Spence, objavljen 1890-tih (ref: nla.pic-an14617296)

str. 74 John Simpson Kirkpatrick i njegov magarac, Galipolje, 1915. (ref: nla.pic-an24601465)

str. 76 Portret Sir Charles Edward Kingsford Smith, objavljen između 1919. i 1927. (ref: nla.pic-vn3302805)

str. 81 Portret Albert Namatjira na Hermannsburg misionarskoj stanici, Sjeverna Teritorija, objavio Arthur Groom 1946. ili 1947. (ref: nla.pic-an23165034)

Sljedeće fotografije nam je ustupila firma iStock:

Naslovna Mimoza u cvatu u proljeće, ©iStockphoto.com/ST-art (ref: 1135566007)

str. 6 Kenguri - mama i beba, Lucky Bay, Zapadna Australija, ©iStockphoto.com/NeoPhoto (ref: 1142608453)

str. 9 Jezero Hume, Viktorija, ©iStockphoto.com/tsvibrav (ref: 675826394)

str. 15 Australijski crni opal, ©iStockphoto.com/Alicat (ref: 173691056)

str. 17 Australijska zastava, ©iStockphoto.com/davidf (ref: 471630390)

str. 19 Multietnička grupa učenica osnovne škole ©iStockphoto.com/FatCamera (ref: 877714382)

str. 23 Zgrada Australijskog Parlamenta, Canberra, ©iStockphoto.com/felixR (ref: 157193181)

str. 33 Grupa ljudi, ©iStockphoto.com/davidf (ref: 913541808)

str. 36 Sudijski čekić i vaga pravde, ©iStockphoto.com/studiocasper (ref: 1004781908)

str. 37 Miješana grupa, ©iStockphoto.com/SolStock (ref: 1203934273)

str. 39 Vatra u Green Wattle Creek-u Novi Južni Vels, Australija, decembar 2019., ©iStockphoto.com PetarBelobrajdic (ref: 1198579743)

str. 47 Rukom bojeni diđeridui, ©iStockphoto.com/lore (ref: 185011099)

str. 48 Plaža Bondi, Sidnej, ©iStockphoto.com/Edd Westmacott (ref: 91095176)

str. 49 Zgrada Opere u Sidneju, Novi Južni Vels, ©iStockphoto.com/slowstep (ref: 607986870)

str. 50 Nacionalni park Uluru-Kata Tjuta, Sjeverna Teritorija, ©iStockphoto.com/bennymarty (ref: 1184425004)

str. 63 Uluru, Sjeverna Teritorija, ©iStockphoto.com/simonbradfield (ref: :539027478)

str. 64 Aboridžinska umjetnost na stijeni – riba saratoga, ©iStockphoto.com/Alpen Gluehen (ref: 2761924)

str. 75 Zidovi Australijskog ratnog memorijalnog centra, Canberra, ©iStockphoto.com/ Matt Palmer (ref: 1125736631)

Sljedeće fotografije nam je ustupila firma Shutterstock:

str. 7 Domorodački plesači na festivalu Homeground, Sidnej ©shutterstock.com/PomInOz (ref: 345113882)

str. 21 Glasač, ©shutterstock.com/Nils Versemann (ref: 446229916)

str. 31 Vrhovni sud Australije, ©shutterstock.com/Greg Brave (ref: 1051621895)

Sve ostale fotografije su nam ustupile sljedeće organizacije i osobe:

str. 24 Ustavni zakon australijskog Komonvelta iz 1900.: Originalna kopija iz javnog arhiva, fotografiju nam je ustupila Zbirka poklona, Umjetnička kolekcija Parlamenta, Ministarstvo parlamentarnih usluga, Canberra ACT

str. 40 Ostrva Heard i McDonald, fotografiju nam je ustupio Australijski antarktički odsjek © Commonwealth of Australia, fotograf L. E. Large (ref:1892A2)

str. 52 Sir Donald Bradman, sliku nam je ustupio Muzej kriketa Bradman. Sir Donald Bradman nosi svoju australijsku kapu za kriket za vrijeme australijske sezone 1931-32.

str. 54 Dr Fiona Wood, sliku nam je ustupio Nacionalni savjet za proslavu Dana Australije (National Australia Day Council)

str. 55 Profesor Fred Hollows, fotografiju nam je ustupila Fondacija Fred Hollows, fotograf Frank Violi

str. 56 Dr James Muecke, sliku nam je ustupila organizacija za dodjelu nagrade Australijanci godine (Australians of the Year)

str. 56 Profesorka Michelle Simmons, sliku nam je ustupio Nacionalni savjet za proslavu Dana Australije (National Australia Day Council)

str. 61 Dr Catherine Hamlin AC, fotografiju nam je ustupio Fond Hamlin Fistula Relief and Aid

str. 71 Lord Lamington se obraća narodu na proslavi Dana federacije u Brizbenu, 1901. godine, fotografiju nam je ustupila Državna biblioteka Kvinslenda, fotograf H.W. Mobsby (ref: 47417)

str. 72 Edith Cowan, sliku nam je ustupio Nacionalni muzej Australije (National Museum of Australia)

str. 73 Dorothea Mackellar, sliku nam je ustupila Državna biblioteka Novog Južnog Velsa (State Library of NSW)

str. 76 Narodna kuhinja, fotografiju nam je ustupila Državna biblioteka Novog Južnog Velsa (Biblioteka Mitchell). Školska djeca čekaju u redu na besplatnu supu i komad hljeba, Državna škola Belmore North, NSW, 2. avgust 1934., fotograf Sam Hood (ref: H&A 4368)

str. 77 Ranjeni vojnik na stazi Kokoda, fotografiju nam je ustupio Australijski ratni memorijalni centar (ref: 014028)

str. 81 Eddie Mabo, fotografija je umnožena uz dozvolu Bernite i Gail Mabo

str. 82 Dr Victor Chang, fotografiju nam je ustupio Institut za kardiološka istraživanja Victor Chang

Bilješke

